

НАША ВІРА

ЖОВТЕНЬ - ЛИСТОПАД 2018 Р.
№ 10-11 (367-368)

ВСЕУКРАЇНСЬКА
ПРАВОСЛАВНА
ГАЗЕТА

м. Київ

Газета заснована 1 вересня 1989 року

наш індекс 61671

О Мати Божа і Покровителько української землі! Під твою милість прибігаємо, твоєї помочі благаємо, тільки на тебе уповаємо. Прийми нас всіх під свій Покров, благослови нас і зберігай як свою вибрану громаду. Зроби нас своїми молитвами вмілими виконавцями Христових заповідей. Будь при нас як милостива, й милосердна, і чоловіколюбна, завжди і в теперішньому житті, теплою заступницею і помічницею, відганяючи полки супротивників, наставляючи нас на спасіння. Бо не маємо іншої допомоги, не маємо іншої надії, крім тебе, Пречиста Діво! Ти нам допоможи, на тебе надіємось і тобою хвалимось: бо ми твої слуги, щоб ми не посоромилися нині, і повсякчас, і на віки вічні. Амінь.

Ікона з церкви Покрови Богородиці з Підпільнянської Січі

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

Омофор Пресвятої Богородиці
Іван Мазепа. Дума
Вселенна. Всежиття. Вселюбов
Приваба вершин і спокуса безодні
М. Пишний. Вірші
Божа Мати – володарка України

Від французького романтизму до українського	11
Незнаний геноцид	12-13
2 В Україні видали «Енциклопедію Голодомору»	13
3 «Найбільша хвороба нашого часу – байдужість до іншої людини...»	14-15
4-5 Бандуристи зі Сполучених Штатів в Україні	15
6-7 Освячення меморіальної дошки	
8-9 Миколі Досінчуку-Чорному	16

Митрополит Василь ЛІПКІВСЬКИЙ

Омофор Пресвятої Богородиці

Це велике свято – Покрова Божої Матері, що його ми зараз святкуємо, встановлене в Царгороді на спомин досить незначної події. Коли одного разу Царгородові загрожувала небезпека від ворогів, мешканці Царгороду зібрались в церкву Богородиці, т. зв. Влахернську, помолитися, і от св. Андрій, що був тоді в церкві зі своїм учеником Епіфаном, побачили в церковній бані дивне видіння: Зпереду стояла Пресв. Богородиця, що тримала на руках своїх омофор (це одіж єпископська, що надівається на плечі й означає служіння людям), покривала ним людей, що молилися, Сама щиро молилася за людей, а побіч Неї стояли й молилися з Нею апостоли, пророки, мученики і всі святі. Це дивне видіння підбадьорило й утішило людей, а Господь допоміг їм прогнати ворогів.

Подія ця досить незначна, я сказав, бо на протязі історії багато разів і в землі грецькій, і в російській, і в інших краях, і навіть у нас в Україні, напр., в Почаївській Лаврі, чудесне заступництво Пресв. Богородиці наочно спасало від ворогів. Тому і в самому Царгороді, де це чудо сталося, воно зовсім не святкується. Але, от у нас на Україні Покрова – це велике свято, дуже багато храмів у нас збудовано на пошану Покрови Божої Матері. В самому осередкові Українського козацтва, в Запоріжській Січі, була збудована церква в ім'я Покрови Божої Матері. Ясно, що українці святкують в це свято не історичну допомогу Божої Матері Царгородові, а святкують щось інше, далеко рідніше й вартісніше для душі християнина, більш загальне, духовне.

Цим святом українці взагалі відзначають віру православного християнина в небесне заступництво Божої Матері, в її Покрову всього християнського світу своїм матірнім піклуванням. Покрова Божої Матері це є, якби відзнака прагнення нашого земного життя до з'єднання з небесним, з Божою Матір'ю і з усіма святими, це є піднесення нашого марного, нікчемного життя до вартості вічного, це є наша віра в небесний захист, в небесне керівництво всім, що відбувається в нашому земному житті і благання про цей захист і керівництво...

На своїх руках Пресв. Богородиця тримала омофор, що ним покривала людей. Омофор, цебто по нашому наплечник, це є таке вбрання, подібне до широкого довгого рушника, що його накладають єпископові на плечі під час відправ. Омофор – це є ознака любови Христа, вічного Архиєрея, до людей, Його піклування про них, Його пастирського служіння людям. Христос називає себе добрим пастирем, що дуже піклується про свої вівці, – бере на власні плечі й несе до отари ті вівці, що відбилися, або заблудили, або пристали (Лк. 15, 5). Так само й Христос всіх людей своєї

отари-церкви, як своїх овець, що заблудили або втомились, несе на плечах свого всесвітнього піклування до їх спасіння і небесного царства, і цим омофором-наплечником у єпископів, що під час відправ уявляють собою вічного Архиєрея-Христа, відзначається вічне піклування Христа про спасіння кожної душі і всього світу.

Христос, як перший і вічний Первосвященик, є перший слуга спасінню людей, що Сам сказав про Себе: «Син Чоловічеський не на те прийшов, щоб Йому служили, а щоб Самому послужити і віддати душу свою за спасіння людей» (Мк. 10, 45). От цей свій омофор, цебто піклування про спасіння людей, Христос переклав і на своїх угодників, апостолів, святителів, мучеників і всіх святих, а перед усім на свою Пречисту Матір. От це служіння Божої Матері спасінню людей, її Покрову всього християнського світу своїм небесним омофором, ми святкуємо в це свято Покрови. На божественних плечах Христа Спасителя тяжким омофором повисли всі люди, всі народи, всі Його церкви; всім Він служить, всіх спасає, врятовує тих, що заблудили, втомились, виносить до свого небесного царства. Отже цей свій омофор, цю долю служіння всім церквам, всім людям, щоб їх визволити від бід і пригод, Христос поклав і на Свою Пречисту Матір, яка є порятунком і допомогою непохитною для всіх нас, для всього світу християнського. Тяжким омофором повисли на її руках всі наші біди та скорботи, – всі ми грішні, безпорадні, – і Вона, як той «тканий хитон», сплітає з своїх молитов за нас омофор для Сина свого. В цей омофор вплітають свої молитви і всі апостоли, пророки і всі святі, що теж, як омофором, обтяжені заступництвом за нас...

От цією вірою у всесвітній небесний омофор, в це заступництво Божої Матері і всіх святих, завжди пройняті були й українці, – під цей омофор прихилились, але з цим небесним омофором прагнули сполучити і свій земний омофор, – своє служіння визволенню і полегшенню життя свого народу. Погляньте на давній образ Запоріжської Божої Матері. Як і з яким почуттям дивляться на Пресв. Діву Марію з омофором на руках Запорожці-старшина з шаблями за поясом! Яка в їх очах готовість і самим послужити для свого народу, – взяти на себе, хоч частину, хоч кінчик того небесного омофору, щоб по ньому добратись до неба через полегшення скорбот та бід свого ображеного, поневоленого народу, і в цей спосіб з'єднатися з небом!

За краї цього небесного омофора повинні братись і всі ми, на себе його накладати полегшенням тягарів життя один одного, як до цього закликає нас і ап. Павло: «Один одного тягарі носить і так сповняйте

закон Христовий». В цьому і все завдання церкви й церковного життя, щоб омофор служіння один одному, на спасіння світу й полегшення цього життя, по частинах розібрали, поклали на свої плечі і всі вірні, і з'єднанням його з небесним омофором надати йому ваги вічності і могутності...

Цю величну ідею – об'єднання неба з землею під одним всесвітнім омофором братерського єднання і служіння один одному і спасінню світу – затьмарила земна звичка до панування, прагнення до земної величності, що пройшла і в церковне життя і захопила найбільше його керівників. От, ознакою цього панування в церкві й величності став і омофор керівників церкви. Бо що уявляє з себе тепер омофор на плечах архиєрів? Це є не стільки ознака служіння церкві єпископа, скільки символ панування над нею, начальства в ній. І накладається омофор тепер у єпископа поверх царської одежі сакоса, що її носили византийські царі, а потім дали право надягати його й патріярхам, а згодом і всім єпископам, коли вони зробилися значними їх урядовцями. В зв'язку з цим і самому омофорові єпископському надано вигляд пишної ленти, що її надівали значні царські урядовці в урочистих церемоніях (великий омофор). І от ознака найбільшого тягару Христового й Божої Матері в піклування про спасіння світу, ознака братерського служіння людям – омофор, стає у сучасних єпископів ознакою панування в церкві і послуг від людей.

Браття! Наша Українська Православна Церква, всенародно-соборноправна, знищила в себе єпископське панування над церквою, – визнала єпископів лише як перших слуг своїх, по слову Христа, і повернула єпископському омофорові у себе те значення, яке він мав ще в церкві перших віків, коли він надівався не на царський сакос, а на пресвітерські ризи, що означали «тканий хитон» Христа. Отже омофорові своїх єпископів наша церква повернула первісне значення – служіння їх не тому, чи іншому урядові, а церкві, цебто своєму рідному народові в єднанні з вічним Первосвящеником-Христом. Але й весь наш український народ, що склав з себе рідну церкву, прийнявши принцип всенародно-соборноправності, взяв і на себе значну частину церковного омофора, цебто тягару служіння своїй церкві, своєму народові. Отже наш земний омофор всенародного служіння, згідно заповітам Христа, спасінню і полегшенню життя нашого народу, мусить єднатися з небесним омофором, що на руках Пресв. Діви Богородиці, святих апостолів і всіх святих, що є в них ознакою служіння всім церквам і народам, всьому світові, і як такий накладається на плечі вічного Первосвященика Христа, що є Агнець Божий, що взяв на себе гріхи світу.

От, браття, яке велике значення вкладає наша церква в це свято Покрови Пресвятої Богородиці. Тут надається велика вартість, як заступництву Пресв. Богородиці та всіх святих за нас, так і певній відповіді з боку церкви Христової, цебто всієї громади вірних – відповіді своєю працею, справжнім братерством, взаємною допомогою в полегшенні життя, в прагненні до спасіння, до єднання з небом. Наша Українська Православна Церква дала вже таку відповідь – поєднала свій братерський омофор з омофором Пресв. Діви тим, що саме на це свято Покрови Богородиці утворила свій Перший Всеукраїнський Собор, 1921 року, і визволилась з-під влади московської церкви, щоб жити своїм вільним життям, – безпосередньо єднатись з небесним заступництвом Божої Матері.

Але багато, браття, ще треба нам перемогти перешкод на шляху нашого визволення й вільного життя; багато ще перетерпіти від ворожого взагалі відношення до нашої церкви, навіть з боку інших церков. Будемо ж благодіяти Пресвяту Богородицю і всіх святих – своїм небесним омофором покрити нас і допомогти в цій боротьбі і терпінні. Але найбільше перешкод до визволення нашої церкви, до єднання її з небесним омофором, уявляє не що інше, як наша власна кволість, несвідомість, наша байдужність, розпорошеність, зрадливність і всі ті сумні наслідки нашого вікового поневолення, які тримають нас, якби закутих в кайдани...

Розкуйтеся, єднайтеся, закликав колись наш нарід ще Тарас Шевченко. Але розкуватися самим, розірвати ці кайдани на самих собі – це перевищає наші сили... О, Пречиста Діво Богородице! Допоможи ж нам визволити церкву і нарід наш від усіх бід і напастей, і самим визволитися від власної неволі та немочі чесним Твоїм омофором! – Амінь!

Іван МАЗЕПА

ДУМА

Всі покою щиро прагнуть,
А не в єден гуж всі тягнуть;
Той направо, той наліво,
А все, браття, то-то диво!

Не маш любви, не маш згоди
Од Жовтої взявши Води,
През незгоду всі пропали,
Самі себе звоювали.

«Єй, братища, пора знати,
Що не всім нам панувати,
Не всім дано всеє знати
І річами керувати.

На корабель поглядімо,
Много людей полічимо!
Однак стирник сам керує,
Весь корабель управує.

Пчулка бідна матку має
І оної послухає».
Жалься, Боже, України,
Що не вкупі має сини!

Єден живе із погани,
Кличе: «Сюда, атамани!
Ідім Матки ратовати,
Не даймо ей погибати!»

Другий ляхом за грош служить,
По Вкраїні і той тужить:
«Мати моя старенькая!
Чом ти велми слабенькая?

Розно тебе розшарпали,
Гди аж по Дніпр туркам дали.
Все то фортель, щоб слабіла
І аж вкінець сил не міла!

Третій Москві юж голдує
І ей вірне службує.
Той на Матку нарікає,
І недолю проклинає:

«Ліпше було не родити,
Ніжли в таких бідах жити!»
Од всіх сторон ворогують,
Огнем-мечем руїнують,

Од всіх не маш зичливости,
Ані слушної учтивости:
Мужиками називають,
А подданством дорікають.

«Чом ти братов не учила,
Чом од себе їх пустила?
Ліпше було пробувати
Вкупі лихо одбувати!»

Я сам бідний не здолаю,
Хиба тільки заволаю:
«Єй, панове єнерали,
Чому ж єсьте так оспали!

І ви, панство полковники,
Без жадної політики,
Озмітеся всі за руки,
Не допустіть горької муки

Матці своїй больш терпіти!
Нуте врагов, нуте бити!
Самопали набивайте,
Острих щабель добувайте,

А за віру хоч умріте,
І вольностей бороніте!
Нехай вічна буде слава,
Же през шаблі маєм права!»

Твір Адама Пасіки

ПСАЛЬМА

Бідна моя головонька,
я на світі сиротонька:
Ні матусі, ні татуся,
до кого ж я прихилюся?

Прихилюся до Ісуса,
тож мой отець і матуся,
Тож мні радість і утіха,
тим позбуду всего лиха.

Але лиха біда всюди,
ненавидять зліє люди.

Ні радості, ні впокою,
тільки смуток із бідюю.

Єдин другого витає,
а на славі забиває,
Єднак сего я не дбаю,
на Ісуса уповаю:

Тот враг моїх всі совіти
вскорі можеть розорити,
Не дасть мені погибати,
у печалях унівати.

Тепер правда лежить в доли,
а неправда в доброй волі;
Тепер любви ність і мало,
бо на світі все зле стало.

Боже, дай нам любов міти,
а ім'я Твоє хвалити,
Доки ми на суді страшнім
узримо Твій світ преясний.

Чоловіку больш не треба,
Тільки доступити неба.
Там нам, Боже, даруй бити,
Лицем к лицу Тебе зрити...

Скрижалі духа

отець Василь ПИШНИЙ

Вселенна. Всежиття. Вселюбов

Розмисли про невичерпну радість Всюдисущого Вічного Життя

Написано в Ярославлі в середині минулого століття

Закінчення.

Початок у числах 1-9 2018 р.

Першообраз

1. Наскільки можливо, уявімо собі якийсь Безкінечно Величезний Об'єм у вигляді замкненого кола. Всередині цього кола можна намалювати безкінечну множинність довокругів, подібних до першого – і всі вони будуть уявлятися ніби насліддям Першооснови, тобто Первісного Найбільшого Довкруга, для якого всі решта, наступні є складовими частинами, його змістом, аналогічним відображенням свого Прообразу, Першопочатку, Першоджерела.

2. Очевидно, що кожна окружність містить в собі певні об'єми Цілого Кола і в напрямку до від'ємної безкінечності буде затуляти собою безкінечний Абсолют, Істинний Першообраз.

3. Для менших об'ємів кожне коло попереду (в напрямку плюсової безкінечності) постає ніби їхнім творінням, достатньою причиною їхнього походження (межами матерії з поглядом матеріалізму).

4. Але для Всеобіймаючого Абсолюту таких довокіль і поділень не існує, тому що вони однорідні і вміщують у собі усе, що є в Цілому. А для кожного окремого довокілья, незважаючи на те що воно несе в собі всю інформацію, весь зміст Першокола, Єдине Ціле бачиться переривчастим, з ділимим, неоднорідним множеством. Кожне Довкілья бачить докруг себе – одиниці Єдиного. Воно доторкається, взаємодіє з ними. Воно виокремлюється, обмежується ними і само обмежує їх.

5. Щось подібне можна спостерегти на прикладі людського організму, соматична клітина якого тримає в собі всю інформацію особи. Увесь Я – якби причина буття моєї окремої клітини (одного з довокілья Великого Безкінечного Кола Життя), але в той же час і вона є причиною мого буття.

6. Це закон нерозривного союзу (єдності) Бога і множинного. Він – причина всього. А кожна частина цього всього – причина Буття Єдиного Всецілого. Він Той, від Кого є все. Але Він і Той, Котрий в усьому. В кожній точці простору-часу. Він самобутній Творець і Він же – самість творіння.

7. Множинність є внутрішньою особливістю Єдиного, властивістю однорідної всюдисущності, тобто Всецілий Абсолют одночасно є диференційованою множинністю самобуттєвих одиничних абсолютів, які мають в собі усі функціональні властивості Першоабсолюту в мінусовому напрямку Безкінечності.

Оце і є я

1. З викладеного перед цим стає зрозуміло, що система одиничного абсолюту несе в собі всю наступну після неї безкінечність. Вона якби незалежна, відділена від Великого Абсолюту, замкнена в повноті своєї безкінечності, в своєму власному, особистісному абсолюті.

2. І кожна така одинична система перебуває у взаємозв'язку зі своєю власною безкінечністю на рівні безсвідомого. А в стосунку до Безкінечності Абсолюту вона може підтримувати контакти рівні або вільного вибору (устремління до Бога), або за Одрокненням.

Свобода волі.

Рай

1. Отже, мотивуючи свою поведінку «бажанням», «свободою волі» одиниця з-поміж трьох можливостей здатна втримати себе в стані устремління або в безкінечність Абсолюту або в бік своєї власної відносно безкінечності, або врешті підтримувати врівноважену, рівноцінну сферичну всеспрямованість.

2. В цьому останньому випадку в одиниці відбуваються ніби «заручини», двоякий процес чи навіть ніби злиття, синтеза вічності і часу, безкінечності і кінченності. (Бог і людина опиняються в епіцентрі Творіння).

3. Точніше, можна б сказати, що в цьому випадку дві безкінечності переходять, переливаються одна в одну і це є найбільш повноцінним, найбільш істинним буттям одиниці, її повною участю в Бутті Світу, її єдністю з усією Повнотою в усіх смислах і напрямках (Небесна Гармонія, Рай).

4. Позачасна й позাপросторова Вічність Абсолюту входить в цьому разі в межі часу і простору і кожна одиниця отримує свою міру того і другого, стає «видимою», такою, яка існує об'єктивно (її «Я» починає бути).

Розруха.

Смерть. Пекло

1. Але одностороння спрямованість може порушити і дійсно порушує цю всеєдність. Окрім того, одна із цих спрямованостей взагалі є неможлива – це спрямованість лише до Безмежного Абсолюту, тому що вона обумовлює вихід поза себе без себе (гріх гордині; не подолавши гріх, грішник не може стати святим), тобто йдеться про щось у жодному разі немислиме в Богобутті.

2. Але друга спрямованість – у свою безкінечність – відкрита й можлива. Та вона є не чим іншим як рухом у напрямку безсвідомого, а відтак віддаванням даної системи життя у володіння тим одиничним системам, котрі в стосунку до первісної постають підсистемами, безсвідомими частинами першої. Віддаляючись від своєї Першопричини, підсистема занурюється в темряву, у владу зла (зло – це відсутність Бога) і його нестримних стихій.

Одиничний аспект буття залишається самим собою, стає безборонним перед силами нижчого плану, серед їхньої плутанини. Лише повна відданість Богові спасає нас від зла і самознищення.

3. Такий рух, така орієнтація (устремління), такий однобічний зв'язок з безкінечністю від'ємного спрямування зводить систему до втрати цілісного самобуття і перетворює його по суті у небуття (оскільки триває буття її підсистемних складових одиниць уже не є рівнозначне продовженню буття тієї самої вихідної системи) – що призводить до загибелі й смерті.

4. Втім це твердження не є безсумнівне, бо можна припустити, що порушена одинична форма безкінечності продовжує своє функціонально повноцінне існування у вигляді розшарованих множинних форм підсис-

темних безкінечностей (підсистеми перетворюються в системи). І в такий спосіб триває буття Першопричини, Першопричинної Системи (Життя після смерті).

5. Відтак, ми бачимо, що форма самобуття аспекту залежить від орієнтації меж його буття: або відразу у трьох можливостях, або в бік відносності (третя можливість – до Абсолюту – зачинена).

6. У випадку здійснення першої можливості одинична система стане «нетлінною», стабільною, нерозривною, вічною (святість). В другому випадку вона підкориться не Єдиному, а одиницям, і відповідно, змінам відносного чину (в часі і просторі), цебто тому, що ми (за матеріалізмом) називаємо сьогодні розвитком – появі і зникненню. Форма самобуття такої одиничної системи буде мінливою, нестійкою, короточасною. Вона ніби зануриться в пекельні глибини відносних норм, тобто тих фізичних закономірностей, котрі поза Абсолютом, у своїй відносності уявляються нежиттєвими (або узагальнено – мертвою матерією), ворожими живому.

7. Така система стає не одиницею (середовищем), де відбувається єднання безкінечностей (плюса і мінуса), а заслоном для їхньої взаємодії. Вона порушує потік Всеєдних взаємопов'язань, привносить у світ «стогін» страждання, зло, дисгармонію, що й сталося з людиною: «тільки людиною гріх у світ увійде».

Я відчуваю себе вільною людиною завжди.

Андрій Сахаров

Рабство егоїзму

1. Абсолют, обмежуючи об'єм безкінечності одиниці (свою відносну безкінечність одиниця тримає в собі, будучи її володаркою, але з Безкінечністю Абсолюту вона може лише взаємодіяти, перебувати в стані підпорядкування останній (звідси – необхідність і вагомість Об'явлення) межами певної форми (вона – не Він), але смисли і свобода самобуття одиниці залишаються необмежені.

2. Будучи безкінечною в напрямку нисхідної всебічної безкінечності, кожна одинична система має стелю Висхідної Всебічної Безкінечності, тобто в бік відносності одиниця безкінечна за своєю суттю, а в бік Абсолюту – за свободою волі та Покликанням.

3. Рівень самобуття або кажучи інакше – свободи одиничної системи – висота плюсової стелі, міра добровільної пов'язаності з плюсом, з Абсолютом, з Богом. Так Святість вільна від уз відносного світу.

4. Зниження цієї висоти стелі призводить до самообмеження, до самоізоляції, до закривання всебічності безкінечних властивостей, до їх при-

гнічення, розщеплення, до переходу їх із дії в потенцію, від усвідомлення до інстинктивності, від взаємодання до взаємообмеження, від рівнозначності (справедливості) до домінування, розшарування (розділення), розпаду, і врешті решт – до руйнування єдиної системи – перетворення її у множинне.

5. Відбувається зміна форми буття системи на існування без єдності її всебічних життєвих (енергетичних) безкінечностей, у вигляді розділених (окремих), якби неоднорідних (чужих), відособлених безкінечностей – так душа полишає тіло, енергії розшаровуються, розкодаються, стають тінювими, дзеркальними, реальними й ірреальними в стосунку одна до одної.

Бог і боги. Втілення

1. Будь-яка одиниця Богобуття, тримаючи в собі безкінечний ряд всюдисущих властивостей, і самозначима, і першозначима, тобто будь-яка одиниця – Бог («Ви – боги, – сказав Христос»), хоча, звісно, насправді ніяка одиниця і ніякий навіть найбільший об'єм не може стати Богом, тому що Бог є Безкрайність, нічим і ніде не обмежена (і коли ми говоримо, що Бог – це Все, то припускаємось певної помилки, бо в означенні «Все» вже є обмеження. Бог – це не «весь об'єм». Він – Неосяжне Життя).

2. Одиниця здатна усвідомлювати себе Богом, але бути Богом вона не може, як не може й існувати без Нього (поза Ним), тобто без свободи Всебічної Безкінечності. Обожнюючи саму себе, одиниця замикається в достатності своєї однобічної бекінечності, спрямовуючи творчу дію своїх Божественних властивостей у бік егоцентричного безміру, до аналітичної самосвідомості, переводячи себе на рівні, невластиві і згубні для її системи. А єдність і синтезу розглядаючи як одноманітність (наприклад, антропоморфною), одноголосне підкорення в соціальній сфері – вождю (божку, ідолу, боввану) або догмам чи «фундаментальному» закону – в фізичному світі.

3. Відсутність (обмеження, заборона, утиски) всебічної свободи взаємозв'язків для будь-якого за об'ємом і формою моменту буття дорівнює його зникненню.

В такому сенсі буття одиниці обумовлюється її взаємостосунками (відкритістю) з довколишнім і тим, що її заповнює світом живих самобуттєвих одиниць, а в кінцевому підсумку – від Бога або, мовлячи інакше, від того, що ми називаємо Промислом Божим.

4. Повноцінне буття аспекту немислиме без Бога, без того Бога, з котрим одиниця – єдине ціле. Я не можу БУТИ без взаємозв'язку з Ним. Я не можу знати себе без Нього. І так далі. І лише тоді, коли Він стає мною, – ми єдині. (Я в Ньому, а Він в мені). Без Нього я не є. Без Нього мене просто немає.

5. Цим хочемо висловити думку, що тільки через Боговтілення здійснюється єдність всього в Єдиному. Найвірогідніше, що відбувається не просто (і не тільки) Вочоловічення Бога, але і Його Воплочення (Він Всюдисущий, «Він спасає весь світ...» –

за тим же принципом взаємостосунків і взаємозалежності. Як я (і будь-яка одиниця) не можуть бути без Бога, так і Він не може бути без мене (чи й іншої одиниці Своєї Повноти). Бо Він любить все!

Це наш Бог. Це наш світ

1. В цьому місці ми мусимо зробити одне дуже важливе уточнення і завжди його пам'ятати.

2. Ми говоримо про ЛЮДИНУ (як одиницю Богосвіту) і від людини про весь Богосвіт. Про те, як людина розуміє Бога, світ і себе, в яких стосунках із Всесвітом перебуває саме людина.

3. Ми не простираємо ці думки на інші системи, на інші одиниці, не абсолютизуємо наше світобачення, не підносимо у вселенський догмат наше людське світовідчуття і світосприймання.

4. Так, цілком можливо, що для нас, людей, світ дійсно є такий, яким ми його бачимо і розуміємо, але для інших систем, для інших аспектів він, швидше за все, – не є такий – навіть зовсім інакший, незважаючи на його безсумнівну однорідність і взаємообумовленість.

5. Для самих себе ми, люди, самосповнена і самобуттєва система людського життя, котра через Вочоловічення Бога-Слова, тобто через Боголюдину Ісуса Христа утримується в єдності з Всецілою Божественною Повнотою. Світ у наших очах постає своєрідний і неповторний. Самобутній і неповторний також наш вплив на цей світ. Така є наша система. Такий для нас є Бог, і світ, і вся діяльність суцього й існуючого. Все означається об'ємом і структурою (внутрішньою архітектонікою, координацією) того безкінечного своєрідного моменту буття, тієї самобуттєвої системи, котра усвідомлює себе ЛЮДИНОЮ.

6. Для Людини все це реальне, справедливе, оправдане (її бачення зовнішнього середовища). Але тільки для неї, поза людиною (поза її баченням) – інший світ інших аспектів, для котрих наші уявлення можуть бути умовними, суб'єктивними, нереальними, недійсними (що знову-таки не безсумнівно, бо реальність кожного аспекту не обов'язкова для інших, але вона об'єктивна, дійсна, реальна у цілому).

Спасіння. Доко- нечна потреба

1. Потрібно ще раз зупинитися на важливому висновку, висловленому раніше. Він гласить, що тільки через Боговоплощення одиниця буття втримується і зберігається в єдності з Цілим (з Творцем). Не відриваючись від Бога, від Єдиного, вона (одиниця) тим не менше є самостійна або, інакше кажучи, відокремлена від Бога за внутрішньою природою Божественного Буття – і бути з Єдиним може тільки через Нього (навіть за умови стремління свободи волі до Абсолюту), лише від Нього отримуємо, не від себе.

2. Тому Боговоплощення можна, звичайно, розуміти як Спасіння, але не занадто спрощено, не примітивно. Боговоплощення є не тільки доконеч-

ний, а й постійний чинник Єднання, Буття Бога у всьому, у всій цілісності безкінечних безкінечностей.

3. Тут також можливий інакший підхід. Якщо припускати величину самобуттєвості одиниці в такому мінімальному розмірі, в якому вона зможе якби задовольнитися достатністю своєї самоповноти і тим самим обмежити себе, відірвати, відсікти, ізолювати од решти світу, відпасти од єдності з Богом, і тоді появиться крайня потреба Боговоплощення, причому саме для певної відпалої, яка порушила гармонію всеєдності і погібає в самоізоляції одиниці буття, – наприклад, для людини, що, як знаємо, і сталося після гріхопадіння Адама і Єви – трагедії воістину вселенського масштабу.

4. Вкушання від дерева пізнання передбачало можливість не просто бути в Богові, а стати Богом. Не бути у всьому, а стати над Всім. Абсурдність такого мислення (неодноразово явленого в історії людства) самоочевидна. Суть Богосвіту така, що ніхто не може стати Богом. Богом треба Бути. Бог є. У Богові можливо бути.

Взаємність

1. Ми спроможні лише бажати єдності, прагнути досконалості (просити, молитися, жадати), але здійснити це бажання самі, власними зусиллями не можемо (неможливе людині – можливе Богові). Я не можу спасти себе без Бога. І Бог спасти мене без мене не може.

2. Поривання до Абсолюту плодотворне лише за умови наявності зворотного процесу – коли Вічне, Безкінечне, і Досконале стремить до одиниці, віддає Себе їй (Він стає одиницею, щоб одиниця стала абсолютом). На цій взаємності, на цій Любові тримається цілий світ, світ Боголюбви.

3. Бог предвічно віддає Себе людині. І хто приймає Його Любов, у Ньому перебуває.

4. Воплощення – Предвічний Надчасовий Акт Любови, Акт Всевоплощення Любови. Бог воплощується в усьому, для всього і для кожного (Бог спасає все).

5. Абсолют вливається у відносність, перетворюючись у неї, а її перетворює в Себе, прилучаючи до Себе.

Відтак ми в загальних рисах розглянули питання про межі, форми і процеси всередині самобуттєвих аспектів:

Межі самобуття одиничної системи означаються розгорнутістю її самосвободи.

Форма означається спрямованістю самосвободи.

Процеси означаються межами і формою самобуття одиничної системи Божественного Світу.

Напередодні Дня Святої Трійці, після святкової всенічної я прогулювався вздовж кам'янистого берега річки Вітим, на якому стояла Бодайбинська церква Різдва Христового.

Було невимовно приємно насолоджуватися свіжістю молодої травички, тихим леготом берізок і прохолодою швидкої ріки. Я присів на один із каменів біля самої води, милуючись вечірньою красою світу.

– Пробачте, будь ласка...

Я озирнувся, вглядаючись. Біля мене стояв сивий, трохи згорблений, з мудрим блиском очей, міцної статури чоловік. На вилогові потертого обвислого піджака – вицвілі орденські планки.

– Вибачте, я вам не заважаю? – знову запитав він.

– Ні, ні, що ви! – поспішив я відповісти.

– Ви священник?

– Так.

– Я це одразу відчув. Бачу людей...

Ми познайомилися. Зав'язалася розмова. І довго гуляли разом вздовж берега швидкого Вітима, що стрімко заклопотано поспішав кудись у дальчінь за відроги зелених гольців.

– Знаєте, святий отче, – з явним душевним болем промовив він, – мене останнім часом не полишає відчуття, що все оце довкола: вода, пісок, хмари – так само є життя, не подібне на моє, навіть зовсім не таке, але то життя, особливе, своєрідне і разом з тим справжнє, найсправжнісіньке живе життя.

Раніше я думав, як і всі, в нас мертва природа, матерія – і більше нічого, а тепер – ні, не можу так думати, соромно стало чомусь і навіть страшно, совість протестує, душа?..

Я мовчки слухав його розповідь, переживаючи раптом несподіване, невідь звідки, почуття безпричинного щастя.

– Ваша віра не забороняє так думати? – тихо запитав він.

– У тім-то й річ! – в моїй душі з'явилась якась гіркота, біль, – не можна, бачите, змішувати, ототожнювати Творця і творіння.

– Але ж і немає ніякого змішування. Творець – це вся Неозорість Вічного Життя, Бога, Його Життя, а ми і довколишній світ – Богосотворене життя творіння, наше життя. Не можна частинку ототожнювати з Цілим, життя світу з життям Бога. Двоє життів (Життя Бога і життя світу) можуть лише віддалено бути подібними одне на одне (як тінь від її причини). Він – Краса, світ – її слабе відображення. Він – Незмінність, Абсолют, світ – дискретність, динамічність. І так далі... Але і Він, і світ – живі! Це живе життя двох життів – Божественне Життя Творця і Богосотворене Життя Творіння. Це подібне на те, як вода залишається водою і в річці, і в морі, і в хмарах, і в кожній дощовій краплині. Крапля води хоча й є взагалі водою, але вона далеко не Океан, не Океан, в якому стільки тайн...

Ото я й говорю: ні, ні, все це – і річка, і каміння, і трава, і зірки, і я сам – все це живе своїм неповторним життям. Святі це вочевидь розуміли, тому й любили все самозабутньо... Спробуйте, спробуйте, дорогий отче Василю, раджу Вам відчутти у всьому житті, весь довколишній світ живущим, живою багатоманітною ряснотою Єдиного Вічного Життя у Богові, в Богоствореному світі...

Від тих пір я почав з дня на день мало-помалу знаходити підтвердження незвичайного виниклого в мені уявлення про Живого Бога як Творця живого Світу, про Всюдисуще Вічне Життя, про Всюдисущу Живу Любов, про Всюдисущий Вселенський Розум.

Переклад з російської

Раїси ЛИШІ

Події культури

Євген СВЕРСТЮК

Приваба вершин і спокуса безодні

Промова на випускних урочистостях в Українському Католицькому Університеті.

Львів. 18 червня 2005 р.

Вітаю вас із радістю неповторного свята. Саме радістю. То є великий дар – уміти радіти, переживати радість і творити навколо себе свято.

Радість, як і любов – це дар. Але це й наука, яка особливо важлива в порожнечі, де нема стимулів, нема приводу для радості.

Ця наука буде важливою на порозі іншого життя, коли позаду світяться так багато того, що залишило вдячний слід. І теплота, яка не вичерпається.

А навколо – світ, який створило для себе і для вас моє покоління активних учасників чужої гри. Світ, про який написано книги зі страшними назвами. Згадаймо хоча б автора «Великого терору» і «Жнив скорботи». Остання книга Роберта Конквеста – «Роздуми над сплюндрованим сторіччям». Невже такі сплюндровано? Чи йдеться про змарновані зусилля чотирьох поколінь, яким замінили засади любови на негативний принцип ненависти?

Мабуть, кожна епоха пише свого «Гамлета». Я вам прочитаю свого. Вірніше – свій переклад з Пастернака:

*Гомоніли. Я став на краю кону,
Похилився у роздумі німім
І ловлю в далекій відгомоні –
Що то буде на віку моім.*

*Проти мене чорна темінь ночі –
Тисячі очей в сліпий лорнет.
Якщо тільки можна, Авва, Отче,
Чашу цю від мене відведи.*

*Я люблю той задум Твій незламний,
І я згоден ролю ту нести.
Тільки зараз грають іншу драму,
І мене на цей раз відпусти.*

*Але все накреслено у слові,
І фінал уже призначив Ти.
Я один крізь фарисейську повінь.
Вік проживи – не ниву перейти.*

Може, людям завжди здається, що «зараз грають іншу драму», не мою? Але ж то таки правда, що високий хрест – легше брати. «І я згоден ролю ту нести».

Якби мені на слідстві сказали: «Він хоче нас повернути до свого неіснуючого Бога...»

Якби закинули: «Він намагається відібрати у юних будівників комунізму головне – віру в прекрасне майбутнє...»

То можна було б відповісти: «Може й так. Тільки я б це назвав скромніше – хочу говорити правду вголос. І я хочу почути вашу відповідь на мої запитання».

Але вони запропонували ролю в калюжі, де дрібні фарисеї допитувались: кому ти говорив свою правду, де і за яких обставин?

Усі великі і тривожні питання були потоплені в калюжі фарисейства, в калюжі олжі. І ці калюжі досі отруюють повітря. І засмоктують.

* * *

У наших координатах не уникнути хреста, який є наскрізним символом.

Христос народився, щоб ми народились. Христос проповідував, щоб ми проповідували. Христос ніс на Голготу хреста, щоб ми несли. Христос воскрес і вознісся, щоб ми з принижень та мук воскресли і – возносились.

Нам не уникнути тієї висхідної дороги – і свого хреста. Щоправда, завжди є люди, які суб'єктивно уникають і вершин, і низин. Але стихії трясуть і кидають ними, як речами. Як безсловесною твар'ю. І то ще питання, кого більше болить – того, хто вільно несе, чи того, кого змушують.

Одні йдуть, інших женуть чи ведуть – і не конче вожді...

«Всякого прихоті водять за ніс» – співає чиновник у Котляревського. І уточнює: «Всякого манить в наживі свій біс».

Між найвищими максимами християнства і цією піснею, що пародіює Григорія Сковороду, пливе ріка життя, заплідненого духом християнства і наповненого породженням християнської культури. І споконвічно стоїть проблема вибору між Сциллою і Харибдою. Перша побирає жертви, страшні і явні, неунікні. Друга – непомітно поглинає все.

Здалеку і збоку так очевидно, що краще вже принести жертву. Але спробуйте людям говорити про офірність і самоофіру – цього здебільшого не сприймають серйозно. Загалом сприймають, а щодо себе – ні.

Біля спокусливих берегів Харибди вони гинуть без боротьби, без драми, без подвигу...

* * *

Цілими століттями зринає питання: чи змінило християнство характер життя, чи переінакшилось життя?

Одне ми повинні сказати напевно: на землі в різні часи, в різних країнах з'явилися високі світільники, засвічені Святим Духом. Це настільки однозначно, що важко собі уявити, чи мали б ми Рафаеля, Сервантеса, Шекспіра, Баха, Бетховена, Гоголя, Достоєвського, Шевченка поза християнством?

І що ми могли б поставити – за глибиною і ясністю думки – поряд з Біблією? Або що можна їй протиставити рівноцінне?

Звичайно, з позиції нігілізму чи матеріалізму були протиставлення. Тільки заперечення не є протиставленням рівноцінного. Нуль – це не аргумент.

Зрештою, ціле ХХ століття було наповнене активністю теорії і практики, матеріалізму та наукового позитивізму. Практику ми відчули у спустошенні багатств природи і «людського матеріалу».

І тоді особливо оголилися вічні примари, зауважені ще Кантом як історичні потвори: плетиво безумства, інфантильне марнослав'я і жадоба нищення.

Що залишилося від теорії, чи – візьмемо ширше – що залишилося від літератури і філософії, породженої матеріалістичним світоглядом?

Мене, ще студента, завжди гнітила низька стеля і безнадійні мілини плаского матеріалізму. Все у них було ясно і просто. Як любив повторювати Василь Симоненко: «в калюжі глибоко не пірнеш». Але ту саму калюжу мав на увазі Олександр Довженко, приречений «визбирувати зорі в калюжі». А ця метафора дуже містка, вона натякає на похилені додолу голови і очі, які бачать небо лише в такому опосередкованому відображенні.

* * *

Як відомо, визначальним для культури є питання: який тип людини породжує та культура, той лад, та система?

Ми усі знаємо, який тип вождя породжує його філософія. Ми також знаємо, яку кількість репресованих вона породжує. Але чи знаємо? Адже репресовані не лише страчені й ув'язнені – репресовані також раби системи, часом вдоволені собою і своїм становищем. Репресовані низькою стелею.

Звичайно, система нівеляції породжувала тип людини із заниженим рівнем гідності і дуже низьким рівнем відповідальності.

Отже, антихристиянський експеримент у тоталітарних системах дає нам певну відповідь на питання про тип людини християнської і антихристиянської культури, наскільки можна коректно відділити ті культури одну від одної, бо в основі їх – та сама традиція.

* * *

Кілька слів на захист подвижників високої дороги. Над ними іронізував плаский розумник Вольтер. Над тернами месій кривлявся Гайнріх Гайне. А уміркований і вгодований чоловік просто ставити їм себе за приклад...

Ми святкуємо розп'ятого Христа як втілення принципу Любови. Втілення мудре і недосяжне як символ.

Але поряд з нами колись жили і тепер живуть люди високих принципів, за які вони дорого платять. Мученики високої думки, яких не розуміють. Речники правди, якої світ не хоче прийняти. Речники високих пересторог, яких не слухають. Мученики за гріхи світу дрібних маловірів і байдужих ловців задоволення.

Я часто згадую українського Дон Кіхота, вчителя від Бога Олексю Тихого. Як він мовчки страждав і в яких муках умирав – страшно подумати. І ніколи не дозволив собі ні краплі брому.

Який провіденційний сенс був у тих його бичуваннях і муках? Внутрішньо він відчував потребу потерпіти за друзів. Потаємно він, можливо, почував себе покутником за гріхи сучасників. А психологічно, як педагог, він потерпав, що за зрадою одного принципу, за одною поблажкою собі – далі піде безпринципність і втрата самого себе.

За великим рахунком, він мав рацію. Але, за резонним людським судженням, за безкомпромісність він не просто платив життям, а «даремно» терпів муки за кожен урок принциповості. За великим рахунком, він залишив по собі великий приклад, який живе і житиме.

Коли зараз читаєш самовиправдання службовців чи журналістів, які зрадили задля більшої зарплати, нібито задля сім'ї, то здається, ніби падаєш з верховин у болото. І що світ уже йде з базару...

Але знов і знов несподівано з'являються лицарі честі і просто порядні й чисті люди, які відновлюють у собі образ і подобу Божу – і живлять надію.

І тут постає питання: звідкіля вони приходять? Від самої природи? Від Духа? Але ж дитина щоденно отримує уроки добрі і лихі, бачить приклади гідні і мерзенні, переживає радість, прикрість і сором. І це шкода, якої не уникнути. Що не кажіть, але і в часи постмодернізму мученики високої дороги супроводжують нас на життєвих перехрестях, і їхні мовчазні обличчя промовляють до нашого серця більше, ніж галасливі герої вільного ринку і перелесники, окрилені успіхом.

Часи змінюються, але людські долі повторюються. За принципи, за високу дорогу, за нонконформізм – за все треба платити. І за вступ на дорогу служіння теж треба платити. Але поза служінням життя втрачає сенс і тратить висоту.

Принцип безкорисности лежить в основі етики. Без нього нема естетики. З нього починається служіння.

До речі, разом з цим принципом матеріалізм відкинув і етику, і естетику, а служіння звів до слугування.

* * *

За порогом сакрального починається профанація усього, що було високим і таємним. Профанація має ланцюговий характер. Зі сфери наукової і мистецької вона сповзає у сферу міжлюдських стосунків. І тут уже підійматись особливо важко від рабства інертних форм.

Я б хотів звернути увагу майбутніх учителів на три речі: перша – плекання пошани, друга – виховання почуття вдячності і третя – служіння.

Я згадую історію, коли селянин зупинив коней і попросив пішого владику Андрея Шептицького підїхати на його возі. Він вибачився за сміливість пропонувати це владиці. Але коли він поїхав в обїзд села, щоб люди не бачили, на якому возі він везе такого достойного чоловіка, то владику глибоко задумався: такий народ, із такою культурою пошани має майбутнє.

А з другого боку, мені згадується чим мучився в далекому Сибіру наш вічний заслонець Павло Грабовський: «Ні в одній країні брак самопошани так людей не жер».

І він бачив причини цього в невольництві, у психології раба.

Виховання самоповаги і гідності – це, зрештою, ступені піднесення людини до образу Божого. Гордих понижувати, принижених підносити – означає вирівнювати шляхи Господеві.

У глибокому занепаді в нас і культура вдячності, про яку так тонко згадано в Євангелії від Луки (17). Христос оздоровив десять мужів, слабих на проказу. «Один же з них, як побачив, що видужав, то вернувся і почав гучним голосом славити Бога... А то самарянин був. Ісус же промовив у відповідь: «Чи не десять очистилось? А дев'ять же де?». Одна з центральних притч Христових – про невдячних виноградарів...

Невдячність Богові веде до невдячності ближньому. І йдеться не так про форми вдячності, як про закорінену культуру вдячності, яка збереглася серед народу більше, ніж серед інтелігенції. Вдячність як чуйний стан душі.

Найбільш спрофанованим у наш час є служіння. А без цього нема ні священика, ні вчителя, ні громадянина.

Мені пригадується у повісті «Fata Morgana» М. Коцюбинського сцена самосуду селян над Прокопом Кандзюбою. Він віддавав громаді збережене ним її добро і статечно прощався з громадою поклоном. Чийсь боягузливий голос виправдову-

вався: « (Ти) служив досі громаді, послужи їй востаннє. Страшно нам... військо іде... не всім бути в одвіті... тобі заплатить Бог...»

Прокіп – це теж приклад того селянського аристократизму і гідності, яка не розмінюється.

Культура служіння найповніше висвітлена в євангельських притчах, зокрема, про першого і останнього.

Але як далеко відійшов від неї наш світ узаконеного егоїзму!

Звичайно, психолог скаже: усе це правильно, але чесноти виховуються в піднесенні загальної культури. А на культуру, як і на освіту, у нас не вистачає бюджету.

Справді, ми живемо у світі, де ліквідують наслідки, а не випереджують причини. 70 років пішли на боротьбу з «тимчасовими труднощами», які таки плянувалися злим розумом зверху. Ми боролися з наслідками прискореної колективізації, спровокованої війни, потім з наслідками культу особи, марнотратства, чорнобильської радіації, а тепер, нарешті, боремося з наслідками будівництва комунізму.

На кожнім кроці – аптечний кіоск. А реклама рекомендує звертатись до лікаря Довженка, який лікує від алкоголізму, наркотичної, тютюнової залежності, енурезу тощо. І вже не всі знають того Довженка, який учив любити, шануватися і плекати гідність.

Але білий християнський корабель у життєвому морі обминає селі та потайні мілини і не боїться бур. Кожен, хто несе службу на ньому, діє так, наче сьогоднішній день – останній. Кожен несе свій хрест. Тому нема тривоги, паніки і відчаю. «Мужність у серці, Бог – угорі» (Г. Лонгфелло).

В тисячолітній історії християнської Європи даленіє цитадель Духа і суворой віри, не завжди згармонізованої смиренною мудрістю.

Коли на її місце було поставлено гордого ідола раціоналізму, проголошено еру Розуму – здавалося, то вже назавжди. Але як давно цей ідол став міражем...

Навіть надутий ідол науки, з паличкою позитивізму в руках, якимось раптом упав на наших очах, і вже давно на нього ніхто не молиться, навпаки, часто посміхаються зі слуги, що уявив себе паном.

І залишається те, що у відомому вірші Кіплінга:

*Минає метушня століть,
Проходять королі й вожді,
Та давній Твій вітвар стоїть
У серці скрухи і надій...*

От тільки завжди бракує високих будівничих, які можуть як слід відбудувати цей вітвар для кожного нового покоління. Але ті, хто виходить на вершину, знають, що хмари – то ще не все. За хмарами – сонце. Коли опускаємося – сонце ховається, коли підіймаємося – воно усміхається, і все змінюється в наших очах.

А може, катастрофічне ХХ століття явлене нам як притча про нерозум, що гордо оголосив себе розумом? Як урок банкрутства сили та надривного акцентування силових методів? Адже характерні для цих часів події нагадують сатиричні мультики. Останній мультик був про кримінальний виплід цього століття і змову сильних, розбиту попаданням яйця...

А може ці уроки банкрутства готують Омегу – за вірою Тейяра де Шардена?

У всякому разі, перед вашими молодими очима – щоденна безформність, де ви маєте надати матерії кшталту, і прокладати дорогу, і випробувати щаблі, й випромінювати світло – зі стоїчною вірою й гідністю.

Тільки не забуваймо 103-й Псалом:

*Посилаєш Ти Духа Свого –
вони творяться,
і Ти відновлюєш обличчя землі...
Забираєш їм Духа –
вмирають вони,
та й вертаються до свого пороку...*

Євген СВЕРСТЮК

Звичайна людина

Дроти кругом себе

обсновує звичайна людина

якій веліли

Вона знає

що кожен відповідальний за все

але не вірить

бо звикла відповідати лише тим

хто допитує

Звичайна людина прийняла догмат

всяка влада від Бога

а коли власть стала проти Бога

звичайна людина признала власть

замість Бога

і якою аж абсолютною

стала та власть без абсолютів

власть звичайної людини

не обтяженої вірою

не обмеженої засадами

примірена до практичної користи

стримувана обережністю

звичайної людини

націленої на довголіття

Коли на розпуттях велелюдних

вам колотимуть очі

відкинуті звичайною людиною

необачні зухвальці

своєю непримиренністю

відданістю високим засадам

і великій вірі

не берить їх за духів зарозумілості

Небо рівномірно засіває землю

хлопчиками і дівчатками

і в кожне покоління кидає жменьку

засвічених офірним вогнем

призначених зогріти пустку

тьмяного житла звичайної людини

і освітити вихід з її печери

Коли їм пощастить згоріти до останку

вони стають сіллю землі

здатною вернути плодючість ниві

затоптаній звичайною людиною

в суєті днів її.

Кучино, лагерь 36. 1978

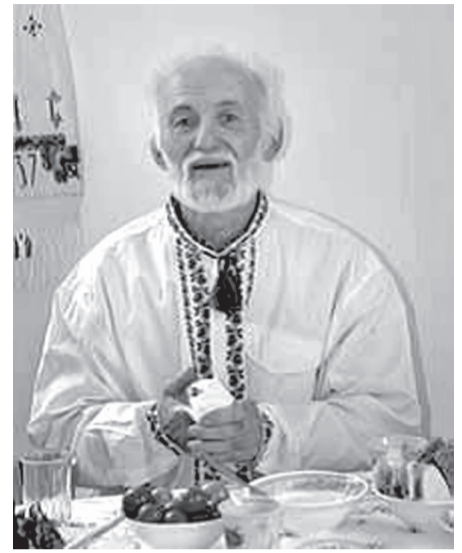
Кажуть, що відчуття Поезії у людини це один із найважливіших способів осягнення Буття. У нас, здебільшого, ця область пізнання Всесвіту була приспана разом з українством і розвивалася стихійно, майже підпільно, як весною з-під снігу трава... Сьогодні Українська Поезія воскресає відкриттями не тільки заборонених донедавна класиків, але і наших сучасників.

Такою знахідкою став для нас Михайло Іванович Пишний. Його вірші, як рідні пісні, їх хочеться співати... Хочеться плакати, і радіти. Вони немов народні ліки, настояні на степових травах, які легко сприймає і серце, і душа, і розум...

Дякуємо Вам, Михайле Івановичу, за щирі, пронизливі, світлі любові до України!

*Священик Володимир Деревяно,
храм Святої Покрови, с. Рубанівське на Січеславщині*

Михайло Іванович Пишний народився у великому (понад 12 км завдовжки), широкому, красивому українському селі Лоцманська Широка на Січеславщині 2 червня 1937 року. Після навчання в Широцькій початковій і середній школі закінчив Запорізький Фармацевтичний інститут і працював начальником Аптекоуправління Північної залізниці. Проживає в м. Ярославлі.

Михайло ПИШНИЙ

*По всяк день, по всяк час і хвилину
Перед Богом в молитві стою:
Боронь, Боже, мою Україну –
Батьківщину кохану мою!*

*Перед Тебе впаду на коліна,
Перед Тебе схиляю чоло,
Аби вільна була Україна,
Аби люду в ній добре було!*

*Боронь, Боже, її від навали,
Боронь, Боже, її від суми;
Її діток, щоб не ночували
Під чужинськими десь ворітьми.*

*Щоб її лихоліття минали,
Не нахмарював ще якийсь мор,
Щоб доволі зерна насипали
До її життєдайних комор.*

*Ні за кого я так не молився,
І нічого я так не просив,
Україно, велично здійснися
В світі Правди, Добра і Краси!*

*Боже, Ти прийми мої прохання,
Вірю, Отче, чуєш Ти мене,
Збережи Вкраїну до світання –
Хай Вона день новий започне!*

*Своїм Отчим всеоглядним оком
Зглянься на українське село,
Що давало місту животоки
І що мову рідну зберегло.*

*Зглянься, Боже! Бо якщо загине
Те трудяще, праведне село –
Згине слово й пісня України,
Й злидні запанують за столом.*

*Буду щиро я поклони бити,
Боже, я благаю і молю:
Научи такої ще молитви,
Щоб почув весь український люд.*

*Та збирався у сім'ю єдину,
В хату згоди, ласки і добра,*

*Не котився б куди вітер кине,
Мов з коріння зірваний курай.*

*Не за себе вболіваю, Отче,
(Досить дав непутньому мені...),
Більш за все Тебе просити хочу
Україні дай погожі дні.*

*Щоб хлібами золотіли ниви,
Тесля нову хату будував.
І народ заможний і щасливий
Знов про Галю пісню заспівав.*

*Чують хай забудьки і заблуди:
Україна вільною була,
Є Вона і вічно Вона буде –
Разом нас ніхто не подола!*

*Буде Вона сіяти і жати,
І садами буйними рясніть;
Рідній мові діток научати,
Боже Слово заплітат в пісні.*

*Вибач, Боже, я трішки злукавив,
Що немов не за себе моливсь...
Я б хотів, щоб у добрій тій справі
Якимсь чином і сам знадобивсь.*

*Чи хоч краєм, малесеньким краєм –
Та пожити в чудові ті дні
В Україні, коли залунають
Не журні, а веселі пісні.*

*Та коли вже мені не вталанить
Бути свідком тих ладних годин,
Хай засвідчить те свято України
Мій розумний і лагідний син.*

*Вийде в поле погожої днини
За село, що з руїн ожива,
Пильнувати священну хвилину,
Коли визріє час на жнива.*

*Розведе обважніле колосся,
Батьків слід відшука серед нив.
Скаже: «Тату, ти чуєш! Збулося
Все, що ти намолив і наснив!»*

*Я вертаюсь до рідної мови,
Немов дивний збувається сон,
І радію я кожному слову,
Що приходить десь з потусторон.*

*Я спраглилі вуста утоляю,
З животворного п'ю джерела;
Я до рідної мови вертаю,
А вона мене вже – до села,*

*Що замріялось в мареві степу,
Зачекалось діточок своїх,
Що гордують свого вертепу,
Десь кружляють, немов кураї.*

*І залишили напризволяще
В забуття і в полон полину
Наймиліше село і найкраще,
І пішли десь шукать дивину.*

*Ще й донині її, волооку,
Все шукають дурні. А вона
Затаїлась в селі тім, в Широком –
Незбагненна ота дивина.*

*Я вертаюсь до рідної мови,
Як вертаються із забуття
І до мене вертається знову
Якесь дивне-предивне життя.*

*І словам, ще не чутим ніколи,
Я навчаюсь, немов немовля;
Я не знав їх і в школі й до школи,
Мабуть, пра-прадід так розмовляв.*

*Мабуть, давнє, забуте, минуле,
Колись прожите мною життя
Віковичного соння позбулось
Й знову кличе мене до звитяг.*

*Знов здіймається в серці полемінь,
І з високих козацьких могил
Знов збігають гарячі комоні
І хвилюють гривастий ковил.*

Я вертаюсь до рідної мови,
Мов перлини збираю слова;
Пророста вона в кожному слові,
Як весною з-під снігу трава.

Я вертаюсь до рідної мови –
З небуття повертаюся знов;
Пісню мамину колискову
Пригадав, як слова молитов.

І виспіваю кожнеє слово,
Мов вилюлюю долю свою,
Мов кую вороному підкови,
Що примчить мене в рідну сім'ю.

І вимріюю вже, що не згину
В чужині, немов дикий могол;
І що прийме мене Україна,
Як заблудлого сина свого.

Я весь – від ніг до голови
Збавляюся себе колишнього,
Потрачений – та ще живий,
Живий у помочі Всевишнього.

Не маргінал вже й не «совок»,
Та ще в мені багацько лишнього.
Долаю те, за кроком крок,
Під добрим наглядом Всевишнього.

Ще забуваюсь – і своїм
Осуджую судом я ближнього,
Аж бачу: й він давно стоїть
Під вірним захистом Всевишнього.

Ще вигляда з-за спину раб
І знов в низину кличе вигниту,
Щоб прокричати знов «Ура»
Якомусь там земному идолу.

Ще розставляють золоті
На путь мій кліті птахоловчії,
Та я з останніх сил злетів,
Підтриманий рукою Отчою.

Врятований від осквернень,
Я про одне Його молитиму,
Щоб дарував ще час і день –
А я вже знаю, що робитиму:

Прокласти хочу борозну
На ниву, мною ще не орану,
Глибоку, рівну... Хоч одну,
Без чого йти до Бога соромно.

Знову і знову чарівна пора
Тихо приходиться на берег Дніпра.

Понад полями, понад ярами
Осінь проходить, сипле дарами.

Щиро дарує нам за труди
Щедро напоєні сонцем плоди.

І порівнянь не благає грайливих:
Осінь, як осінь – Божеє диво.

Жовтень, як жовтень – барв колотнеча;
Пізнішає ранок, ранішає вечір.

Сходи озимі – килим зелений.
Сполох багрянний знявся над кленом.

Сяйвом осяяне бабине літо –
Ще одне яблучко має дозріти.

Ще одна ляже в полях борозна,
Ще хтось дбайливий щастя зазна.

З неба злітає поклик журливий.
Скоро осінній сльоти і зливи.

Сизії гусоньки, лебеді білі –
Птахи випробують крила зміцнілі.

Пада останній листик кленовий;
І – на порозі – Свято Покрови.

Молить Пречиста Божого Сина,
Щоб боронив Він дітей України.

Здавна були вони дуже побожні,
І на молитву й на працю спроможні.

Матінку Божу над все шанували
Як Берегиню від злої навали.

Ось і тепер Вона молить за ни,
Щоб захистити від смут і війни.

Щоби минула спокуса лиха,
Щоб не загрузли в тенетах гріха.

Щоб до Покрови і по Покрові
Жити нам, браття, в Правді й Любові!

Наснився татків садок...
Наснився, ой, Нене, Нене!..
Ні яблочки, ні грушок,
Але ще живий, зелений.

Розрісся, немов гайок,
і геть загустився вишник:
Ні ягідки між гілок...
Блукають очі невтішно.

І яблуньки, і грушки
Розкрилені так розкішно...
Та чимось ти не такий...
Та чом же ти не колишній?

Тобою ж я ріс і жив,
Прихисточку мій ти літній,
Та чом ти так зубожів,
Та чом ти тепер неплідний?

Дитинства вишневий вік –
Моє ти оскомне щастя!...

Червоний ягідок сік
Я мав за Святе Причастя.

Не брався ж я чатувати
З твого врожаю данину;
Мав намір почастувати,
Привівши до тебе сина.

Згадай же, колись було
(Сусідам і нам на подив),
Що майже на все село
Ти був найщедріший плодом.

Матуся той Божий дар
У піч і на сонце слала...
На Святки крутий узвар
Колядники смакували.

Чому ж ти так підупав?
Якої зазнав хвороби?
Чи, може, давно не мав
Ні догляду, ані добрив?...

Вхопивши мене в полон,
Мов виснажити завзявся,
Як вічність тягнувся сон,
Та ось, нарешті, урвався.

Прокинувся – на серці груз;
І прикро мені, і сумно.
В замети очима вгруз,
Бо там, за вікнами зимно.

Чужого краю куток,
Де віку я доживаю,
А сни все кличуть в садок,
Якого давно немає.

Вибач, Боже, я трішки злукавив,
Що немов не за себе моливсь...
Я б хотів, щоб у добрій тій справі
Якимсь чином і сам знадобивсь.

Чи хоч краєм, малесеньким краєм –
Та пожити в чудові ті дні
В Україні, коли залунають
Не журні, а веселі пісні.

Та коли вже мені не вталанить
Бути свідком тих ладних годин,
Хай засвідчить те свято України
Мій розумний і лагідний син.

Вийде в поле погожої днини
За село, що з руїн ожива,
Пильнувати священну хвилину,
Коли визріє час на жнива.

Розведе обважніле колосся,
Батьків слід відшука серед нив.
Скаже: «Тату, ти чуєш! Збулося
Все, що ти намолвив і наснив!»

14 жовтня – День Святої Покрови – Покровительки України

Богдан ЧЕПУРКО

Покрова – козацька мати

Вона усе на світі може –
поправить вчинки і слова,
у ризи вдягне образ Божий,
догляне вольності права.

Ізцілить рани і образи,
одягне в золото ліси,
усе покриє, всіх розважить
і сповнить – що б не попросив.

Свята Покровонько, як мати,
ти нам дитинство зігривай,
і українську нашу хату,
і наш веселий рідний край!

Володимир КОЛОМІЄЦЬ

Покрова

Встала в небі
зоря вечорова
та й за руки
веде зірченьт...

Будь здорова,
козацька Покрово! –
найдивніше
із осінніх свят.

Олесь ЛУПІЙ

Свято Покрови

Світ у сяйві, не впізнати
саду і городу.
То Покрова – світле свято
нашого народу.

То Покрова землю вкрила
щедрими плодами,
розпростерла ніжні крила,
стала понад нами.

То – Покрова-захисниця
людей православних,
то – Богиня-помічниця
запорожців славних.

Грає осінь кольорова,
пахнуть груші, сливи.
Усміхається Покрова
до дітей щасливих.

ЯК МАТІ БОЖА ОЖИВИЛА ДЖЕРЕЛО

ЛЕГЕНДА

Ішла Марія, Божа Мати, з святим Йосипом у гостину до своєї тітки Єлисавети. Вони втомились, бо день був дуже гарячий. Дорога вела степом, де росла тільки марна травичка – ніде ні деревця, ні джерельця.

Аж ось серед рівнини вони побачили одним-одним невеличке дерево. Під деревом сидів пастушок. Кругом нього паслися вівці, скубали суху траву, але вона їм не смакувала, бо хотіли пити.

– Чи дозволиш нам, хлопчику, відпочити в тіні твого дерева? – запитала Божа Мати. – І, може, покажеш нам якесь джерело, бо спрага в нас велика.

Хлопець привітно всмінувся, але відповів зажуреним голосом:

– Будь ласка, відпочивайте! Але слабу тінь дає це дерево, бо всихає від посухи. А джерельце є тут недалеко, та зосталось у ньому лише трохи каламутної води. Я сам з

овечками примаю від спеки і спраги.

– Дай нам горнячко тієї води! – попросив святий Йосип.

Хлопчик побіг і приніс горнячко теплої каламутної води. Мати Божа простягнула руку до горнячка, і, як тільки його доторкнулась, вода зробилася чистою і свіжою. Напилась і подала Йосипові.

Потім пішла до джерельця і вилляла в нього решту води. По дорозі бризнула кількома краплями на деревце.

В ту ж мить наповнилось джерело погожою во-

дою. Вода потекла потічком на леваду й відсвіжила траву. А дерево враз зазеленіло і вкрилося таким густим листям, що зовсім закрило мандрівників і пастушка від пекучого сонця.

Овечки напилися води і стали пастися на свіжій траві, весело підстрибуючи і помекуючи.

Здивований пастушок став навколішки й запитав мандрівників:

– Чи ви, може, ангели з неба, що зійшли порятувати мене й мою отару?

Божа Мати всмінулась, поблагословила хлопчика і пішла з святим Йосипом у дальшу дорогу. А хлопчик зробив собі з галузки дерева сопілку і заграв так гарно, що навіть овечки перестали на хвилину пастися, підняли голови і слухали. Він грав на честь Бога і тих мандрівників, що оживили джерело й дерево до нового життя.

Переповід

**РОМАН
ЗАВАДОВИЙ**

Володимир МАЦЬКІВ

БОЖА МАТИ – ВОЛОДАРКА УКРАЇНИ

В історії записано, як могутній князь і розумний володар старої України Ярослав Мудрий (1015-1054) вів війну з поганськими половцями. Хоч мав відважне військо і добру зброю, знав, що найкращу поміч і опіку може дати йому тільки Божя Мати. Вона вислухала покірну просьбу-молитву Ярослава і дарувала йому перемогу над ворогами. Вдячний за цю ласку, Ярослав збудував не одну церкву, а між ними найбільшу й найкращу – церкву св. Софії (Божої Премудрості), що стоїть у Києві до сьогодні.

Та побожному й мудрому володареві цього було замало, і він забажав окремо звеличити Пречисту Діву. Над одною брамою в оборонному мурі, що оточував Київ, наказав він збудувати церкву Благовіщення. Йому хотілося, щоб ця церква була кращою від інших, тож звелів покрити її золоченою бляхою і прикрасити гарними образами-іконами. З того часу люди почали називати ту браму «Золотими воротами».

Коли будову було закінчено і прийшов час посвятити церкву, князь Ярослав Мудрий урочисто віддав під опіку Божої Матері свою столицю Київ, військо і весь український народ. Сталося це 1037 року.

Відтоді Божя Мати стала опікункою та володаркою України й її народу. Вона опікується українським народом і в тяжкі часи просить у Бога для нього порятунку. Її поміч додає йому сили пережити навіть найбільше лихо і не піддаватись безнадії. Минають віки, змінюється життя людей, але пошана до Божої Матері серед українського народу не минається і не змінюється.

Коли не стало князів, оборонцями України від ворогів стали козаки-запорожці. Вони також дуже шанували Богородицю. Посередині Січі, запорозької фортеці над Дніпром, стояла церква на честь Покрови Пресвятої Богородиці, а в ній чудотворна ікона Божої Матері.

У 1709 році, за гетьмана Івана Мазепи, коли Україна та її союзниця

Швеція програли війну з Московщиною, запорожці залишили Січ і пішли на еміграцію за турецьку границю. Вони знали, що війська царя Петра I зруйнують їхню фортецю, і тому узяти з собою свою найбільшу святість – образ Богородиці з січової церкви, поставили його в наметі і там до нього молилися. Ікона Богородиці сумувала разом з козаками-емігрантами, і тоді вперше – як написав Шевченко у вірші «Іржавець» –

*Заплакала Матер Божя
Сльозами святими.*

По смерті царя Петра запорожці вернулися в Україну і поставили січову ікону в церкві у селі Іржавець.

Під час Першої світової війни, коли творилася нова українська держава, її військо обрало Божу Матір за свою опікунку. Під опіку Богородиці віддалася також під час Другої світової війни Українська Повстанська Армія.

Українські поети й письменники написали на честь Божої Матері чимало гарних молитов і прославили її в чудових легендах. З особливою пошаною згадував Божу Матір у своїх творах Тарас Шевченко. Поему «Неофіти» він прикрасив чудовою поетичною молитвою, в якій просив Пречисту Діву поблагословити його «слово», тобто його письменницьку працю на користь рідного народу:

*Благословенная в женах,
Святая праведная
Мати Святого Сина на землі,
Не дай в неволі пропадати...
Пошли мені святес слово,
Святої правди голос новий!
...Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб людям серце розтопило,
І на Україні понеслось,
І на Україні святилось
Те слово, Божеє кадило,
Кадило істини. Амінь.*

Олександр ТОЛПИГІН
Нью-Йорк, кореспондент «Нашої Віри»

Від французького романтизму до українського

Романтизм – це ідейний і художній напрям в європейській та американській культурі кінця VIII – початку XIX століть.

Романтизм – це реакція суспільства на французьку революцію, коли було знищено багато цінних пам'яток історії та культури.

Зацікавленість в національному минулому, традиціях фольклору свого та інших народів, ідея синтезу

мистецтв знайшли своє виявлення в ідеології та практиці романтизму.

Замість простоти й замкненості архітектурної форми класицизму романтизм пропонує складний силует, багатство форм, свободу планувального рішення. Основою архітектури романтизму стала готика.

Отже вирушимо до замку П'єрфон. Це приблизно півтори години їзди на автомобі-

лі з Парижа. В епоху романтизму руїни замку стають модним місцем романтичного відпочинку.

1813 року імператор Наполеон I купує землю, на якій був розташований замок.

Через 44 роки після цієї події за порадою Проспера Меріме імператор Наполеон III вирішив відновити замок і зробити його своєю резиденцією. Реконструкція замку почалася під керівництвом визначного архітектора Віолле-ле-Дюка, який вважався кращим фахівцем у сфері архітектури середньовіччя.

Віолле-ле-Дюк відомий своїми реставраційними роботами, такими як Собор Паризької Богородиці, Собор у Шартрі, архітектурний ансамбль міста Каркассон.

Замок П'єрфон тепер є одним з найкращих замків повністю відновлених з руїни.

На превеликий жаль, в Україні немає таких замків, але це не означає, що нам немає чого відроджувати.

Певний час Межигірський Спасо-Преображенський монастир, знаний ще з початку XIV століття, був місцем, де загоювали свої рани запорозькі козаки. Монастир був зруйнований у 1934 році, коли столиця України перетягла з Харкова до Києва. До нашого часу збереглися малюнки й архітектурні креслення з видами споруд монастиря.

Згідно з малюнком 1651 року А. ван Вестерфельда

тоді цей монастир був ще й фортецею. Спочатку споруди монастиря були дерев'яні, але пізніше він відбудований з цегли.

Зараз на території Спасо-Преображенського монастиря розташована колишня резиденція сумнозвісного президента-втікача В. Януковича, яку, на нашу думку, доцільно передати разом із руїнами монастиря ченцям, щоб вони відродили монастир.

МАЙДАН

Часто згадуємо про Голодомор 1932-33 років. Не забуваємо і про Голодомор 1921-22 та 1946-47 років, сталінські репресії 1937-38 років. Але стосовно так званого процесу колективізації, який розпочався в кінці 1929 року, то про нього згадується більше в суспільно-економічному ракурсі, майже нічого не повідомляючи про масові виселення українців – близько 150-170 тисяч сімей (дані Вікіпедії) – в округи далекої Півночі (70 тисяч сімей), Сибіру (50

тис. сімей), Уралу (20-25 тис. сімей), Казахстану (20-25 тис. сімей). Виходячи з того, що більшість тогочасних українських сімей були багатодітними, мова йде про 0,8-1,1 млн репресованих. Дещо менші цифри наводили в Службі Безпеки України за роки президентства Віктора Ющенка – за їхніми даними від цих дій комуністичної влади СРСР в Україні постраждало близько 500 тис. осіб («Новинар», 24 жовтня 2007 р.).

Хоч як би не було, йдеться про багато сотень тисяч жертв, і ці дії советської влади повністю підпадають під категорію геноциду українського народу.

Районами висилки були необжиті або малообжиті місцевості, де висланих використовували на сільськогосподарських роботах або промислах (ліс, риба, хутро тощо). У більшості місцевостей висилка була фактично смертним вирокком.

Павло МАКІЄНКО
*президент Асоціації вихідців з України у США,
 член Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих*

Незнаний геноцид

*Моїй родині –
 жертві сталінських репресій –
 присвячую.*

Все більше і більше віддаляється від нас ХХ сторіччя, що принесло українському народові найбільші страждання за всю його історію. Все менше залишається живих свідків тих страшних часів. Людська пам'ять також не вічна. Разом з тим, незважаючи на всі старання нинішніх сталінських апологетів знищити та сфальсифікувати історичні документи, кількість документальних свідчень про злочини, вчинені комуністичною владою, збільшується. Поступово відкриваються архіви і правда виходить назовні, її не зупинити. Проте чомусь дуже мало з'являється історичних розвідок на тему страшних та жорстоких масових депортацій українців на Північ у 1929-30 роках, що цинічно та глумливо названо комуністами «розкуркуленням». До речі, у нас досі вживають цей енкаведистський термін і навіть тепер ще не спромоглися змінити його на більш адекватний та історично обґрунтований.

Втім не можна сказати, що про «знищення куркулів як класу» не згадували раніше. Про це писалось навіть в підручниках з історії Советського Союзу.

Виселення були репетиціями московських зайд та їхніх поплічників перед депортаціями 1944-45 років інших народів. Але про ті депортації відомо більше, тоді як про перші наймасовіші та найжорстокіші виселення – українців – знаємо зовсім мало.

Наприкінці 2010 року в США вийшли друком дві історичні монографії авторитетних науковців – професора Єльського університету Тімоті Снайдера «Скривавлені землі: Європа між Гітлером і Сталіним» та професора Стенфордського університету Нормана Наймарка «Сталінські геноциди», де науково обґрунтовано, на підставі найновіших даних, ці депортації вперше на міжнародному рівні названо геноцидом українського народу. Може тепер врешті українські історики приділять більше уваги цьому безпрецедентному за жорстокістю та масовістю (тільки загинув було декілька сотень тисяч!) і водночас малодослідженому злочину сталінізму.

На прикладі моєї родини хотів би дещо розповісти читачам про ті люті часи, щоб ніколи таке не могло повторитись на українській землі і ніде більше у світі.

Я – українець і батьки мої – українці. Але народився я в 1949 році на крайній Півночі, в Архангельській області РСФСР, далеко від України, у місцях заслання моїх батьків та родичів.

Чому це так сталося, я спробую розповісти дуже коротко на прикладі моєї родини – простих українських селян, котрі жили за часів сталінізму.

Дізнався я про те, що мої родичі були заслані у 1930 році на Північ з політичних мотивів аж тоді, коли мені сповнилося 19 років і ми вже жили в Україні, та й то випадково – настільки залякані були мої рідні тоталітарним советським режимом.

Повернулися мої родичі у село Лехнівка, Березанського району Київської області. Мого дідуся звали Павло Олександрович Петренко, він 1895 року народження. Бабуся – Оксана Кузьмівна (у дівочтві – Діденко). У страшному 1930 р., коли почали ламати хребет українському

селянству, силуючи йти до колгоспу, моїх дідуся, бабуся, матір Ларису (їй тоді було 9 років), тіток Олю (11 років) і Гаю (3 роки) кинули у товарні вагони і повезли на Північ. Навіть не знаю, скільки часу давали на збори, та й що міг узяти цінного селянин? Тільки трохи харчів та ще теплий одяг, більшість якого тут же, на станції завантаження, свої ж місцеві і відібрали... Їхали довго, повільно, залишаючи на небагатьох зупинках померлих від холоду, голоду та хвороб. Здебільше то були тіла старих та дітей. Виїхали восени, а приїхали на північ Росії у середині зими, в люті морози і сніг по пояс. Вивантажили моїх родичів у Архангельській області, біля села Плесецьк, прямо в сніг. Мабуть, всі чули про космодром Плесецьк, найбільший на території Російської Федерації, але мало хто знає, на чиїх кістках він постав. Людей тієї зими загинуло дуже багато, Викинули в глухий ліс, в мороз, у сніг по ший. В цих нелюдських умовах треба було нашвидкуруч збудувати собі таке-сяке мешкання (це були складені з соснових гілляк хижі, щось на кшталт індіанських вігвамів), щоб змогти працювати в тих каторжних умовах і спокуювати свою «провину» перед «ідолом» комунізму. А «провинились» ми тільки тим, що хотіли працювати на своїй землі, а не в колгоспі.

На лісопояс щоранку гнали всіх. На норах залишалися лише грудні діти та повзунки. На дітей нерідко чигала смерть від нападів голодних диких звірів. Та й на дорослих чекала лиха доля. До весни мало хто дожив. Гинули як від тяжкої роботи, так і від холоду та голоду.

Серед загинув на Півночі – і моя тітка Галя (у документах чомусь Ганна). Їй було 4 роки. Моя тітка Оля (вона померла в 2008 році) розповідала, що кожної весни там починався жадливий голод, і люди від недоїдання та цинги вмирали цілими родинами. Розповідала вона про декотрі шокуючі «кулінарні» пристрасті, через які вони, можливо, і вижили. Так, вона «полюбляла» їсти кору

дерев, а моя мати – траву і мох, а було їм 12 і 10 років.

Українців на місцях висилки, на півночі Росії, було повно. Я тепер згадую, що там у спілкуванні між виселеними переважно звучала українська мова, а українські прізвища наших сусідів пам'ятаю дотепер,

Офіційно нас називали «кулакі-переселенці і члени їх семей». Саме такий напис був на картонній обкладинці товстої особової справи, яку я витребував з Архангельського УВД до Києва у 1994 році. «Личное дело кулака-переселенца Петренко П. А.» – так воно називалося.

Дідусь розповідав, що біда з нашою родиною розпочалася через його любов до коней. У нього була пара баских, можливо, найкраща в селі. Вони дуже сподобались голові сільради, котрий декілька разів пропонував віддати їх у його користування. Але дідусь не погоджувався, адже в селі без тягла залишитись неможливо. Якби ж він міг знати, чим усе скінчиться...

Коли прийшов сталінський наказ на виселення «контингента» і місцеві сатрапи заходилися складати списки, дідусь потрапив до них одразу. Разом з ним опинилися там і ті, хто чимось голові не догодив. Отак викинули родину з хати і разом з малими дітьми без суду й слідства вислали їх на загибель. Отаке воно, сталінське правосуддя!

Та якби ж то тільки сталінське! В особовій справі знайшов таке формулювання: «За рішенням Лехнів-

ської сільради вислати за межі області»... Зняти копію з цього документу мені не дозволили навіть у часи незалежності, 1994 року. Чому й зараз приховують правду?!

Ось прикметна деталь з особової справи мого дідуся. В опису майна замість двох коней значиться вже тільки один. Виходить, другого таки привласнив собі голова сільради.

Запам'ятався також випадок із розповіді дідуся. На лісоповалі, на найтяжчій роботі, де постійно гинули люди, працював один чоловік, дуже мовчазний. Якось під час обіду він промовив: «Усе тут дуже добре, от тільки хліба замало». Наступного дня його в бригаді вже не було, і ніхто не знав куди він подівся. Хтось із «ближніх» доніс «куди слід». Такі випадки були не поодинокі.

Після тої страшної осені 1930 року, коли родину викинули з хати, тітка Оля не була в рідному селі Лехнівці понад 60 років. Хоча після повернення із заслання вільно могла туди навідатись. Але бажання когонебудь там бачити не було – так її травмували події, пов'язані із виселенням. Особливо те, коли найближчі сусіди і навіть родичі з радістю грабували їхнє убоге майно, зняли навіть зимове пальтечко з трирічної Галі. Гіркота і біль, пережиті 11-річною дитиною, залишилися на все життя.

Коли у вересні 1993 року, оформивши документи на реабілітацію (реабілітацію за – що?!), я врешті добився компенсації за понижене життя родини, смерть Галі, втрату

нажитого поколіннями майна, то виявилось, що держава готова виплатити аж...70 тисяч купоно-карбованців (15 тис. – за майно і 55 тис. за будівлі), що за тодішнім курсом дорівнювало приблизно 4-5 долларам... Тоді за ці гроші на базарі можна було купити 2 кілограми сала. Тітка Оля заплакала і сказала, що не зробить приємне своїм мучителям, не дасть знуцатись над собою і не візьме оту «компенсацію».

Пізніше, у висліді моїх багатомісячних клопотань, вона отримала 10 гривень на місяць (менше \$2) додатку до пенсії, але у 2004 році і їх забрали під приводом того, що репресували не її особисто (хоч її так само виселили), а її батьків. Мабуть, це ознака того, що при владі залишились такі самі люди, котрі висилали нашу родину в 1930 році...

Звіросовхоз, де опинилася наша родина, був наче забуте Богом місце – маленьке селище у глухому лісі, де вирощували чорно-бурих лисиць та псців. Взимку – снігу по шию, влітку – спека, а надвір неможливо вийти без щільного одягу і хустки на голові, бо заїсть гнус. Справжня зона, звідки просто так не втечеш. Посеред селища на стовпі – залізний репродуктор, що будив щодня о 6-й ранку і не давав спати до 12 ночі, безперервно втовкмачуючи комуністичні ідеї. Тим часом, довкола – неймовірний сморід від тюленьчих туш, якими годували лисиць, а поміж ними – тисячі щурів та хмари вороння, що жерли ті туші. Жителі селища вимушені були

харчувалися тушками лисиць, а хутро віддавали державі. До сьогодні пам'ятаю жахливий присмак лисичатини у роті. Це – край життя!

Нелюдські умови та постійний страх впливають не лише на фізичний стан людини. Змінюється і її психологія. В нелюдських умовах свідомість людини стає рабською. Вже після смерті тирана Сталіна було чутно невдоволення місцевих мужиків, що, мовляв, Микита Хрущов керівник поганій, бо нікого не розстрілює і не саджає до тюрем, порядку немає. Не як при Сталіні – от тоді був порядок... Так їм хотілось, щоб далі когось розстрілювали...

Здавалось би, часи голодоморів і сталінщини відійшли вже далеко в минуле. Але й досі багато є тих, хто вважає, що когось треба розстрілювати, аби навести порядок. Ось до якої міри може деформуватися людська мораль і бачення. Рабська свідомість, породжена десятиліттями сталінізму, і тепер дає себе знати! Живе оновлення суспільства може дати лише воля справжня, пошана волі і високої гідності кожної людини, добро і віра в її божественні можливості.

Про життя у звіросовхозі, з моїх дитячих спогадів, можна було б написати цілу книжку. Але зараз би в це, мабуть, мало хто б повірив.

У 1957 році ми поверталися в Україну. Їхали так само у товарному вагоні, разом з коровою, але були щасливі. Ми вижили і ми їхали ДОДОМУ!

«Національна Трибуна», ч. 13
(1405), 3 квітня 2011 р.

Меморіал Голодомору у Вінніпезі (Канада). Скульптор Роман Коваль

В Україні видали «Енциклопедію Голодомору»

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

12 листопада у Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору» професор Василь Марочко презентував широкій громадськості «Енциклопедію Голодомору». Книга містить понад тисячу статей про Голодомор 1932-1933 років: архівні дані про тих, хто його організував і тих, хто став його жертвами; уривки з висловів світових політиків, науковців, журналістів про події Геноциду-Голоду в Україні. Енциклопедія є вагомим доказом для визнання Голодомору геноцидом. Автор презентованої енциклопедії метою її видання назвав необхідність інформувати прийдешні покоління про Голодомор, який став справжньою катастрофою для української нації.

Над «Енциклопедією Голодомору» доктор історичних наук, професор Василь Марочко працював понад 30 років. До кожної статті є посилання на джерела, документи, літературу. В тридцяти тематичних бльоках енциклопедії представлені персоналії творців Голодомору, представлено поіменний список жертв Голодомору, праці українських демографів 30-х років минулого століття, багато з яких були репресовані владою, бо їхні дані суперечили офіційним цифрам.

За словами генерального директора музею «Меморіал жертв Голодомору» Олеси Стасюк, енциклопедія розкриває основні події та явища, що мали місце напередодні і під час Великого Голоду, хоча і не вичерпує повністю всієї теми людського горя та страждань, заподіяних Голодомором-Геноцидом українському народові. Автор енциклопедії передає прийдешнім поколінням правдиву, хоча й трагічну історію України того часу. Це особистий внесок професора Василя Марочка у дослі-

дження та збереження в людській пам'яті однієї з найтрагічніших сторінок української нації.

Міністр культури Євген Нищук під час презентації зазначив, що поява енциклопедії важлива з огляду на необхідність інформування міжнародної спільноти про трагедію українців, яких убивали голодом. Адже за радянських часів страшну правду про Великий Голод не лише замовчували, але за неї і жорстоко переслідували! А нині тема Голодомору, визнання його геноци-

дом українського народу вийшла нарешті на світовий рівень. На сьогодні Голодомор 1932-1933 років визнали геноцидом вже 24 держави світу.

Видання енциклопедії профінансувало Міністерство культури України. Наклад книги – тисяча примірників, які буде передано в бібліотеки, університети, громадам українців за кордоном. Міністерство культури розглядає зараз можливість перекладу енциклопедії англійською мовою.

Ярослава МУЗИЧЕНКО

«Найбільша хвороба нашого часу — байдужість до іншої людини...»

«Самотність і відчуття того, що ти нікому не потрібен, – найжахливіший різновид убогості», – казала Мати Тереза. Вона пояснювала, що голодних можна нагодувати, хворих – підлікувати, бездомних – десь поселити, але коли при цьому людину ніхто не любить, вона ні від чого не має радості. «Найбільша хвороба нинішнього часу – не рак і не проказа, а байдужість до іншої людини», – писала засновниця хоспісів для вмираючих, шпиталів для хворих на СНІД і проказу, притулків для покинутих дітей; безстрашна помічниця жертвам збройних конфліктів і катастроф у «гарячих точках» планети.

Вона знала з власного досвіду, що таке бідність і війна: її замогнїй і успішний батько, борець за незалежність Албанії від Османської імперії, загинув під час повстання, коли дівчинці було 9 років; після того родину обсіли злидні. Знала, що таке хвороби: витримала кілька інфарктів. Пізнала, що таке відторгнення і наклепи. І що таке внутрішня боротьба з собою. Понад сорок років вона допомагала злидним, хворим і сиротам, отримала найвищі нагороди Індії, США, у 1979 – Нобелівську премію Миру... І всі ці роки часто страждала від «мук пекельних без Бога». Завдяки цій душевній «темряві» Мати Тереза збагнула, як ведеться людям без відчуття Божої присутності. «Якщо коли-небудь стану святою, буду, напевно, «святою темряви», – казала вона. – Завжди буду залишати небо, щоб нести світло тим, хто живе в темряві на землі»...

Любов – це ділитися

Мати Тереза не сприймала хворобу чи каліцтво як прокляття, натомість вважала «інакшість» людини – убогість чи неповносправність – даром для тих, хто поруч і довкола. Адаже допомагаючи немічним, вони мають змогу виявити своє милосердя. І ті, й інші при цьому відчувають себе потрібними і не самотніми. Вони – разом. Може тому стільки багатіїв з усього світу відгукувалися на її лагідний заклик, відвідували засновані нею добродійні місії в Індії та фінансували створення все нових осередків допомоги знедоленим. «Мене часто запитують: коли зникнуть голод, бідність і хвороби на Землі? – казала Матір Тереза. – Відповідь одна – тоді, коли ти і я почнемо ділитися». Журналісти називали її «ідеальним менеджером», бо ж їздила по різних країнах, збираючи кошти для свого християнського ордену «Місіонерки милосердя». Сама вона пояснювала успішність своєї справи великою любов'ю.

Нелегко далася їй любов до знедолених. Вона згадувала, як спершу відсахнулася від першої побаченої в Індії вмираючої, яку привіз у людне місце і покинув син: її тіло здавалось суцільною загноєною смердючою раною. Сестра Тереза спробувала підійти до вмираючої і... втекла. Стала молитися, благодіючи собі серця, сповненого любові й смирення. Повернулася, утішила, помила і була поруч до відходу її в інший світ.

То був 1948 рік, коли до індійських міст приходило особливо багато хворих і по-

калічених. Бо 1943-го країна пережила великий голод, а в 1946 році почалися сутички між індуїстами й мусульманами. І Тереза вирішила покинути посаду директора школи (у якій працювала 20 років) та віддати свій час знедоленим. Невдовзі заснувала орден «Місіонерок милосердя», який 1950-го року визнав Ватикан, а перед тим два роки діяла власними силами, часом ночуючи на вулиці поряд з підопічними і маючи лише одне сарі – бавовняне біле із синім обрамленням. Згодом таке вбрання стане «уніформою» для її послідовниць.

Не така вже й страшна проказа

За даними міжнародної федерації боротьби з проказою, з 15 мільйонів хворих 12 мільйонів умирають без медичної опіки. Від більшості відмовляються і родичі: багато хто досі вважає проказу «карою богів», а не хворобою, яка виліковується на перших стадіях. Медики зазначають, що проказа не така вже й заразна, а вражає передусім тих, хто погано харчується і не має елементарних засобів гігієни.

Мати Тереза поступила на 12-місячні курси медсестер, які закінчила за 4 місяці. А тоді роздобула кошти і збудувала не просто лепрозорій, а селище, де близько 10 тисяч хворих на проказу поселилися із сім'ями, отримали роботу. Селище назвали Містом Миру. До речі, першу в світі лікарню для хворих на СНІД відкрила теж Матір Тереза. Заснований нею орден взяв за мету по-людськи, милосердно ставитися до тих, хто «для суспільства неба-

жаний», до людей, що «стали тягарем для громади й від яких усі відсахуються» – голодних, бездомних, скалічених. Адаже, за висловом Матері Терези, «людське тіло може бути деформоване, може бути знищене нуждою, хворобою, старістю... але воно ніколи не втрачає Божої подоби». Черниці ордену створювали притулки для покинутих дітей та лікарні для бідних, незважаючи на їхню національність чи віросповідання.

У притулку для вмираючих, який заснувала Матір Тереза, людям забезпечували не лише медичну допомогу, а й дотримання ритуалів їхньої віри: ісламу, християнства, буддизму чи індуїзму. Матір Тереза, яка зросла на «гарячих» Балканах, знала, що таке зневага до національності чи віросповідання, і водночас відала, що таке єдність у різноманітті і мирне співжиття. У її рідному містечку Скоп'є в Македонії жили переважно албанці-мусульмани і православні серби, а її родина була католицькою.

«Гарячі точки» і Київ

Матір Тереза їздила в місця збройних конфліктів та катастроф, часом на прохання Папи Івана Павла II. Це і Північна Ірландія, Південна Африка, Ліван. 1982 року, під час облоги Бейрута, умовила ізраїльтян та арабів зупинити стрілянину, щоб вивезти 37 дітей із фронтового госпіталю. Возила допомогу голодним в Ефіопії. Але до рідного міста на «соціалістичних» повоєнних Балканах дорога була перекрита. Навіть із вмираючою матір'ю не змо-

Штрихи життя

1928 року 18-річна Агнеса Гонжа Боякшу (майбутня Мати Тереза, 1910-1997), залишивши рідний дім у Скоп'є (Македонія), поїхала до Дубліна і вступила до ірландського католицького ордену «Дочки Анни з Лорето», що здійснював місіонерську діяльність в Індії. У монастирі за кілька місяців опанувала англійську, щоб мати змогу навчати індійських дітей, і на початку 1929 вирушила до Індії, де стала послушницею монастиря Дарджілінг, що в Гімалаях. Почала з праці в лікарні. У 25 років стала працювати в монастирській школі Святої Марії у Калькутті, упродовж 20 років викладала там географію та історію, стала директором. Закінчила університет, вивчила дві індійські мови – гінді й бенгалі. 1931-го прийняла першу обітницю, обравши ім'я Тереза на честь Терези від Дитятка Ісуса із Лізьє.

У 38 років відчула покликання «залишити монастир і служити бідним, живучи їхнім життям». У 1949-му до неї приєдналися 12 послідовниць, в основному – колишні учениці, а 1950 року Рим визнав заснований нею орден «Місіонерок милосердя» (Добродійні місії).

Черниці ордену мали дотримуватися двох обітниць: бідності і служіння знедоленим. Вони могли мати лише сарі, сандалі, парасольку та матрац. Їхні головні обов'язки: терпіти, не гидувати, мити, прати, бинтувати та ширити любов і радість. До початку 1960-х Орден відкрив притулки для бездомних дітей і прокажених по всій Індії. Перший притулок за межами Індії відкрився у Венесуелі 1965 року. Потім у Римі, Танзанії й Австрії. На момент смерті Матері Терези Добродійні місії налічували 4000 сестер, 300 братів і біля 100 000 волонтерів, вони працювали в 610 місіях у 123 країнах світу.

Матір Тереза померла 5 вересня 1997 року: у домівці ордену в Калькутті перестали працювати обидва генератори електричного струму і їй не вдалося підключити кисневий апарат. 13 вересня, в день її похорону, в Індії був оголошений національний траур. Уже через два роки після її смерті з ініціативи

понтифіка Івана Павла II Ватикан розпочав процедуру її канонізації: 14 жовтня 2003 року проголосив блаженною. Уперше в історії Папа скоротив процес беатифікації від п'яти років до трьох. Процес визнання Матері Терези святою триває.

Неподалік Московської площі в Києві у 2000 році розмістився єдиний в Україні католицький монастир ордену «Місіонерок милосердя». Чотири сестри – полька, албанка (землячка матері Терези) та дві індуски кілька днів на тиждень годують там понад 130 голодних завдяки жертвам київських добровольців. Сестри обходять вокзали і ринки, домівки важкохворих, доглядають за ними, роблять перекладки.

3 висловів Матері Терези

- Люди часто бувають нерозумними, нелогічними, самолюбними. Прощай їм попри все.
- Якщо робиш добро, люди можуть звинуватити тебе в прихованих намірах. Однак залишайся добрим.
- Якщо досягаєш успіхів – набуваєш фальшивих друзів і справжніх ворогів. Все одно досягай успіху.

- Якщо ти чесний і щирий, люди можуть обманювати тебе. Однак залишайся чесним і щирим.

- Те, що ти будував роками, може завалитися упродовж однієї ночі. Будуй попри все.

- Віддавай світові все найкраще, що маєш: і цього ніколи не буде достатньо. Однак віддавай світові все найкраще, що маєш.

- Врешті решт сам переконаєшся, що все це – між тобою і Богом; все одно ніколи не було між ними і тобою.

- Для створення сім'ї досить полюбити, а для її збереження потрібно навчитися терпіти і прощати.

- Немає жодних ключів від щастя. Двері завжди відкриті.

- Проявляйте свою любов до людей всюди, де це можливо, і перш за все – у себе вдома. Даруйте любов своїм дітям, своїм дружині або чоловікові, своїм сусідам. Станьте живим проявом доброти Бога. Нехай люди бачать доброту, що світиться на вашому обличчі, у ваших очах і у вашому дружньому привітанні.

- Нехай кожен, хто приходить до тебе, піде, ставши кращим і щасливішим.

- Ми можемо позбутися хвороби за допомогою ліків, але єдині ліки від самотності, відчаю і безнадії – це любов. У світі багато людей, які вмирають від голоду, але ще більше тих, хто помирає від того, що їм не вистачає любові.

- Якщо ви почнете судити людей, у вас не вистачить часу на те, щоб любити їх.

- Якщо ви хочете ошчасливити весь світ, йдіть додому і любіть свою сім'ю.

- Немає кращого косметолога, ніж світло в душі.

- Бог посилає нам випробування, щоб ми, долаючи їх, зміцнювалися, а не впадали у відчай.

- Добрі справи будуть короткими, вони промайнуть легко і швидко, але відлуння їхнє вічне.

- Усміхайтеся один одному, усміхайтеся своїй дружині, усміхайтеся своєму чоловікові і своїм дітям – не важливо, кому ви усміхаєтесь, – це допоможе вам переїнятися більшою любов'ю до людей.

- Легко любити далеких, але не так легко полюбити ближніх.

- Людям любові не вистачає значно більше, ніж хліба. І цей голод найсильніший.

- Ви не знайдете в світі навколо себе нічого того, чого немає у вашій душі. Не буває людей, у яких немає нічого хорошого, як і не буває абсолютно поганих людей. У кожній душі є і хороше, і погане. Чим більше любові, мудрості, краси, доброти ви відкриєте в самому собі, тим більше ви помітите їх у навколишньому світі. Вам здається, що якщо ви чогось не бачите, цього не існує. Ні, просто ви не помічаєте в світі того, чого немає всередині вас. Зла людина не бачить добра. Жадібному всі здаються жадібними, для люблячого світ здається наповненим любов'ю, а для того, хто все ненавидить, ненавистю. Тому не робіть помилки: ви ніколи не досягнете багатства, спокою і щастя зовні вас, якщо ви не зробили зусиль, аби знайти їх у самому собі.

- Любов – єдина річ у друзі і справжні вороги. Все світі, яка стає більшою, якщо одно досягає успіху.

- Самотність і відчуття, до вас прийдуть! Подивіться що ти нікому не потрібен, – на троянду, що розквітла. найгірший вид убогості. Вона пахне, і всі тягнуться до неї: і бджоли, і метелики; всі хочуть вдихнути її аромат. І це тому, що вона відкрилася.

- Те, що ти будеш роками, хтось зруйнує за одну ніч. Все одно будуй.

- Якщо ти домогся успіху, Чому ж ви залишаєтеся за тебе оточуватимуть удавані критими і не «запашними»?

Я попросила у Господа забрати мою гординю,
А Бог сказав мені: «Ні».
Він сказав, що гординю не забирають,
Від неї відрікаються.

Я попросила у Бога дарувати мені терпіння,
А Бог сказав мені: «Ні».
Він сказав, що терпіння – результат випробувань.
Його не дають, а заслуговують.

Я попросила у Бога дарувати мені щастя,
А Бог сказав мені: «Ні».
Він сказав, що дає благословіння,
А чи буду я щаслива, залежить від мене.

Я попросила у Бога вберегти мене від болю,
А Бог сказав мені: «Ні».
Він сказав, що страждання відділяють людину
Від мирських турбот і наближують до Нього.

Я попросила у Бога духовного росту,
А Бог сказав мені: «Ні».
Він сказав, що дух має вирости сам.

Я попросила у Бога допомогти мені любити інших,
Так само, як Він любить мене.
А Бог сказав: «Нарешті ти зрозуміла,
Чого треба просити...»

Я попросила сили, а Бог послав випробування,
Щоб загартувати мене.
Я попросила мудрості, а Бог послав проблеми,
Над якими треба мізкувати.

Я попросила мужності, а Бог послав небезпеки.
Я попросила любові,
А Бог послав тих, хто потребує моєї допомоги.

Я попросила благ, а Бог дав мені можливість.
Я не отримала нічого з того, про що просила.
Я отримала все, що мені було потрібно.

За матеріалами газети «Україна молода»,
№ 156, 2010 р.

Бандуристи зі Сполучених Штатів в Україні

Українська Капеля Бандуристів Північної Америки ім. Т. Шевченка цього року відзначає свій столітній ювілей. З цієї нагоди музиканти на чолі зі своїм мистецьким керівником і диригентом Олегом Махлаєм гастролювали в Україні з 20-го до 28-го жовтня.

Шанувальники мали змогу почути капелю в Чернігові, Києві, Рівному, Берестечку, Луцьку та Львові, де колектив виступив з концертами, а також представив освітні програми для молодих бандуристів та взяв участь у Божественних Літургіях.

Свою історію Капеля почала з «Кобзарського хору», який заснував Василь Ємець у Києві ще в 1918-му році. Понад століття УКБ ім. Т. Шевченка презентує в світі бандурне мистецтво та популяризує українську пісню. Географія гастрольних поїздок колективу – від Північної Америки до Австралії, а також країни Європи. Капеля виступала на таких всесвітньо відомих сценах, як Карнегі Холл (Carnegie Hall) в Нью-Йорку, США; Катедри Нотр Дам (Notre Dame Cathedral) в Парижі, Франція; Мессі Холл (Massey Hall) в Торонто, Канада та багатьох інших. В Україні Капе-

ля гастролювала у 1991-му, 1994-му та 2001-му роках та концертувала на сценах Львівського, Одеського та Київського оперних театрів.

Примітною особливістю ансамблю є те, що музиканти плекають та зберігають рідкісний харківський спосіб гри на бандурі. Репертуар колективу складається з понад 600 творів, в тому числі – унікальних композицій Григорія Китастого та Гната Хоткевича. Зараз більшість учасників капелі, а їх понад п'ятдесят, є американцями та канадцями у другому, третьому і четвертому покоління емігрантів з України.

1992 року Українській Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка було присвоєно звання лавреата Національної державної премії України імені Тараса Шевченка за популяризацію української музичної спадщини.

Петро МАТІЯШЕК

Освячення меморіальної дошки популяризатору кобзарського мистецтва у світі — Миколі ДОСІНЧУКУ-ЧОРНОМУ

27 жовтня 2018 р. у Львові відбулося відкриття і освячення меморіальної дошки знаному популяризатору кобзарського мистецтва в світі Миколі Досінчуку-Чорному. Пам'ятна дошка встановлена на будинку № 36 на площі Ринок, де в 1937-38 рр. жив Микола Досінчук-Чорний. В урочистостях взяли участь члени Капели Бандуристів Північної Америки ім. Тараса Шевченка, бандуристи зі Львова, інших міст України, а також члени сім'ї зі США і Львова.

Цього року відзначається 100 років від дня народження Миколи Досінчука-Чорного. Він був відомий як пристрасний ентузіаст бандури — його називали «Апостолом Бандури», який вважав бандуру другим національним символом після тризуба. Його місією стало пропагування української бандури. Він вірив, що бандура, як унікальний інструмент українського народу, може відіграти важливу роль у встановленні української ідентичності і самостійності, особливо тоді, коли в світі Україну уявляли частиною не тільки СРСР, але й частину Росії. Він став співзасновником та адміністратором Школи Кобзарського мистецтва в Нью-Йорку, засновником та головним редактором двомовного журналу «Бандура», організатором незліченних бандурних семінарів, концертів, культурно-просвітницьких програм у Північній та Південній Америці, літописцем бандуристів в Україні й у світі.

Народився Микола Володимирович Досінчук-Чорний 20 квітня 1918 року в с. Кураш, сьогодні — Дубровицький район Рівненської області, в родині православного священика о. Володимира Досінчука і Пелагії (з дому

Король), який служив у Кураші, Чайчинцях і Старому Чарторийську. Його дідо був родом з села Великий Ключів, що на Коломийщині.

Як наймолодший син, за сімейною традицією, Микола Досінчук-Чорний студіював у Кременці богослів'я, але через участь в українському державницькому рухові, більше часу жив у Львові та Яворові. 1944 року був змушений покинути свою батьківщину, опинившись перше в Німеччині, а відтак у США. 1953 року Микола Досінчук-Чорний оженився зі Стефанією Дерев'янко (родом із Солотвини, нині — Богородчанського району, Івано-Франківської області), яка стала його правою рукою. Діти: сини — Остап і Олег Венгерчуки; доньки — Ірина Андреадіс і Лідія Матіяшек.

Свої надзвичайні організаторські здібності Микола Досінчук-Чорний найперше проявив у підтримці української православної семінарії в Канаді. Був активним членом різних культурних та політичних організацій і великим патріотом, але вирішив присвятити своє життя розвитку кобзарського мистецтва, бо вважав бандуру другим національним символом після тризуба та вістункою української долі.

Школа Кобзарського мистецтва в Нью-Йорку була заснована 1973 року в домі Миколи Досінчука-Чорного. Небесного звуку золотострунної бандури навчали музичні керівники школи — славні бандуристи як о. Сергій Кіндзерявий-Пастухів, співзасновник і перший вчитель школи, Володимир Юркевич, а з 1980 року — Юліян Китастих. Американська публіка вітала їх з великою пошаною, виступали на численних концертах, в престижних місцях, таких, наприклад, як на засвічення Різдваної ялинки в Рокфеллер-центрі, в Лінкольн-центрі, в головній катедрі св. Патрика. Тут, зокрема, вітали Папу Івана Павла II, де вони були вибрані від усіх найкращих етнічних ансамблів Нью-Йорка. Виступали в ООН, брали участь у святкуванні 200-ліття США та багатьох інших міжнародних заходах. За активну участь в культурному житті Нью-Йорка одержали похвальну грамоту від мера міста. 1984 року Микола Досінчук-Чорний організував низку великих концертів за участю понад 130 бандуристів з Америки, Канади та Європи, які відбулися в залах Бродвею і Філадельфії.

В 1986-87 роках Микола Досінчук-Чорний зібрав ко-

шти від підприємців і людей доброї волі, щоб вислати до Південної Америки, до українських громад в Аргентині і Бразилії понад 200 бандур, а також інструкторів, щоби найкраще представити там кобзарське мистецтво і завчити українських пісень, а в піснях відкрити й історію свого українського народу.

Видаючи журнал «Бандура» протягом 20 літ, Микола Досінчук-Чорний здійснив колосальну роботу у цій галузі української культури, що є великим вкладом у її скарбницю. Журнал «Бандура» був своєрідним продовженням «Кобзарського листка», що його видавала раніше Школа Кобзарського мистецтва. Бандурист-віртуоз Василь Ємець подав ідею створення повноцінного журналу і Микола Досінчук-Чорний втілював її у життя. Після проголошення незалежності Микола Досінчук-Чорний часто відвідував Україну, зустрічався з кобзарями, бандуристами, діячами культури та писав про них у пресі діаспори та в журналі «Бандура».

Помер Микола Досінчук-Чорний 3 липня 1999 року в Нью-Йорку. Похований на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, у Нью-Джерсі.

ПОДЯКА ДОБРОЧИНЦЯМ

Від редакції та усіх читачів газети «Наша віра» складаємо щирю подяку благодійникам, котрі своїми внесками посприяли випуску цього числа: отцю Василю Пишному і парафіянам церкви Святої Покрови с. Рубанівське на Січеславщині, Євгену Захарову, Галині Костюк, Нелі і Ользі Морцінків.

Дорогі читачі і друзі «Нашої віри»! Високошановна українська громадо!

Через певні несподівано складні обставини це число видання знову приносимо Вам із великим запізненням. Але, сподіваємося, що з Божою допомогою ритм випуску газети буде полагоджено.

Сердечно дякуємо усім, хто терпеливо чекає нового числа і вірить, що наш часопис є потрібний для спілкування та осмислення й розвитку нашого національного й суспільного життя.

Пишіть нам, діліться своїми думками, щоб наше буття наповнювалося силою віри і правди.

Редакція

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ГАЗЕТУ

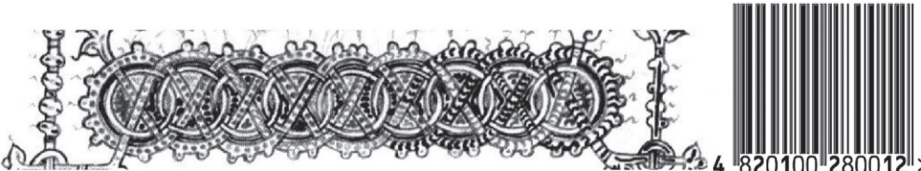

У будь-якому поштовому відділенні можна передплатити газету «Наша віра» з кожного наступного місяця, індекс 61671.

Вартість передплати газети на 1 місяць — 4.80 грн., на 3 місяці — 14.40 грн., на 6 місяців — 28.80 грн., на 12 місяців — 57.60 грн.

Шукайте у «Каталозі видань України» 56 сторінку.

Передплатіть газету собі та подаруйте передплату друзям.

Засновник
і видавець —
колектив
Редакції газети

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Раїса ЛИША

ДИРЕКТОР
Орина СОКУЛЬСЬКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Раїса ЛИША, Олександр ТКАЧУК,
Олесь ШЕВЧЕНКО, Василь ОВСІЧЕНКО,
о. Іван РИБАРУК, Олександр СУГОНЯКО, Тарас ЧОРНОКОЖА

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР-ОРГАНІЗАТОР: Ольга КАВУН
Комп'ютерна робота: Олени НУЖНОЇ

Адреса редакції: Київ, вул. Межигірська, 21, 04071

Для листів: Редакція газети «Наша віра», прізвище й ім'я одержувача,
а/с № 283, Головошта, Київ, 01001.

E-mail: nashavira@ukr.net; http://nashavira.in.ua/

http://www.nashavira.ukrlife.org

Телефон-факс: 425-68-06

Наш розрахунковий рахунок: 26002300175421, МФО 322669 в ОЩАДБАНКУ
Ідентиф. код №22893760

Підписано до друку 4 березня 2019 р.